

SKOLEBEHOVSPLAN

INDRE ØSTFOLD KOMMUNE

DEL 2

Anbefalinger

Revidert 9. november 2020

INNHold

Innledning	2
1. Introduksjon	4
1.1 Formål	4
1.2 Forbehold og forutsetninger	4
1.3 Prosess	5
2. Skolen som læringsarena.....	6
2.1 Likeverdig skoletilbud	6
2.2 Alternative læringsarenaer	8
3. Skolen i nærmiljøet	9
3.1 Skole og barnehage.....	9
3.2 Skole og lokalsamfunn	10
4. Forutsetninger i arbeidet skolestruktur	12
4.1 Elevantall og kapasitet ved skolene	12
4.2 Prospekter og kostnadsberegninger	14
4.3 Økonomiske rammer	17
5. Alternative løsninger	21
5.1 Vest	21
5.2 Midt.....	27
5.3 Øst.....	28
5.4 Mortenstua.....	35
6. Anbefalinger	36
6.1 Vest	36
6.2 Midt.....	37
6.3 Øst.....	37
6.4 Mortenstua.....	38
6.5 Investeringskostnader oppsummert	38
Vedlegg	40
Vedlegg 1. Beregning av endrede driftskostnader	41
Vedlegg 2. Transportkostnader og soner	43
Vedlegg 3. Mulighetsstudie skolebehovsplan, Indre Østfold kommune, Planforum Arkitekter	44
Vedlegg 4. Høringsinnspill og svar, 18. september – 30. oktober	44

INNLEDNING

Skolebehovsplanens del 2, anbefalinger, bygger på skolebehovsplanen del 1, faktadel. Faktadelen tar for seg et situasjonsbilde av skolestrukturen, med elevtall, skolebygg og skolekretser. I del 2 beskrives scenarier og alternative løsninger for investering og drift de kommende 10 årene.

Det finnes mange muligheter for å gjøre grep med skolestrukturen i Indre Østfold. Hensikten med dette dokumentet er ikke bare å komme med anbefalinger, men å presentere mange av de valgmuligheter som finnes. Anbefalingene peker imidlertid på de løsninger som kan skape en bærekraftig utvikling for skolesektoren i årene som kommer, innenfor de rammer som er gitt.

Noen overskrifter i del 2 kan kjennes igjen fra del 1. Temaer som likeverdig skoletilbud, alternative læringsarenaer, skole og lokalsamfunn ble omtalt eller gjennomgått i del 1. Andre elementer fra faktadelen tas opp igjen fordi det er kommet ny informasjon som utfyller eller korrigerer tidligere opplysninger. Det gjelder f.eks. enkelte tilstandsanalyser av skolebygg og oppdaterte statistikker fra SSB.

Kapasitet ved den enkelte skole er drøftet særskilt. Dette er et vesentlig punkt når man vurderer plassbehov eller forflytning av skolekretsgrenser.

I arbeidet med ulike scenarier er skoler og bygningsmasse vurdert med tanke på nybygg og påbygg, ombygging og funksjonsendring, nedleggelse eller sanering/avhending. Det er benyttet et eksternt arkitektfirma som har tegnet forskjellige prospekter og gjort tilhørende kostnadsberegninger på utvalgte skoler.

Spekteret av ulike løsninger er fremstilt gjennom modeller og i tabeller, med tilhørende kostnadsoverslag. Kostnadsbildet er presentert ved investeringskostnader, herunder kostnader for å håndtere vedlikeholdsetterslep, og driftsutgifter, både bygningsmessig og med hensyn til selve skoledriften.

Investeringsrammen for skole for 2020-2023 er på 520 millioner, og medregnet 2024 muligens opp mot 600 millioner. Med 22 skoler, hvor de aller fleste har vedlikeholdsetterslep, er investeringskraften begrenset. Anbefalingene er i stor grad preget av hva som er økonomisk gjennomførbart for å sikre en best mulig skole for de midler kommunen har til disposisjon. Administrasjonen har fått en klar føring fra kommunestyret om at den nye kommunen ikke skal ha eiendomsskatt, en inntekt 3 av de 5 gamle kommunene hadde. Elevenes behov for godt pedagogisk tilbud og gode skolebygg for de penger som er tilgjengelig, er derfor satt i sentrum.

Det kan alltid hevdes at man kan bruke mer penger på skolebygg, men da må pengene tas fra et sted. En investering på 100 mill. krever årlige rente og avdragsutgifter tilsvarende 7 til 10 lærerstillinger. Det er derfor viktig å finne den riktige balansen mellom drift og investeringer, og det mener vi denne planen har.

Skal det tilføres ytterligere midler til skolesektoren, må det antakeligvis komme fra eiendomsskatt. Det er lite å hente fra helse og omsorgssektoren, som er det andre store tjenesteområdet kommunen. Her er det allerede lave budsjetter i forhold til sammenlignbare kommuner.

Når det er sagt er det også viktig å få frem at man uavhengig av økonomi har mange faglige argumenter for noe færre skoler i Indre Østfold kommune.

Anbefalingen har vært på høring, slik at berørte og interesserte har fått uttalt seg. Innspillene har ført til enkelte justeringer av anbefalingene og tillegg i rapporten.

Anbefalingen presenterer følgende retning for neste 10-års periode:

- Vest
 - Utvide Tomter skole
 - Ringvoll skole opprettholdes. Driften skal sees i sammenheng med Ringvoll barnehage
 - Utvide Spydeberg ungdomsskole til felles ungdomsskole for tidligere Hobøl og Spydeberg. Omdanne Knapstad skole til ren barneskole. Hovin og Spydeberg skoler renoveres i ulik grad
- Midt
 - Ingen endringer ved skolebygg
 - Justeringer av enkelte skolekretsgrenser
- Øst
 - Vurdere å legge ned Tenor, Kirkefjerdings, Hærland og Havnås skoler
 - Utvide Mysen skole og Trømborg skole. Mulig utvidelse av Skjønhaug skole
 - Øvrige skoler uendret

Slik vi ser rammebetingelsene er disse alternativene de pedagogisk beste og mest kostnadseffektive.

Skolebehovsplanen sluttbehandles av kommunestyret i desember 2020.

1. INTRODUKSJON

1.1 FORMÅL

Formålet med dette dokumentet er å fremstille en samlet plan for utvikling av skolene i Indre Østfold kommune de kommende 10 år. Dette er del 2 av skolebehovsplanen, som har til hensikt å presentere ulike scenarier for skolestruktur i Indre Østfold, med administrasjonens anbefalinger.

Skolebehovsplanen skal dekke:

- Etablering av tilstrekkelig godkjente elevplasser i alle deler av kommunen
- Sikring av gode læringsmiljø
- Sikring av godkjente arbeidsforhold for ansatte
- Effektiv skoledrift
- Reduksjon av vedlikeholdsetterslepet
- Sammenhenger mellom skole, barnehage og lokalsamfunn
- Fremtidige skolekretsgrenser

Forslaget skal være tilpasset de rammene som kommunestyret har vedtatt i økonomiplan 2020 til 2023.

Skolebehovsplanen er ikke en kvalitetsutviklingsplan. Skoleseksjonen vil utarbeide en egen strategi som omhandler fagutvikling og utvikling av gode læringsmiljø.

1.2 FORBEHOLD OG FORUTSETNINGER

I faktadelen ble det pekt på at «Skoleutbygging kan foretas i en rekke ulike kombinasjoner og alternativer, og det vil ikke være mulig å utrede alle muligheter. Den endelige skolebehovsplanen vil ta for seg hovedgrep administrasjonen mener er fornuftig å se på i et 10-årsperspektiv.» I arbeidet med ulike scenarier har vi likevel forsøkt å få frem et spekter av løsninger innenfor de hovedalternativene vi har rettet oppmerksomheten mot.

I de tilfeller hvor det foreligger forslag om funksjonsendring eller utvidelse av bygg, er estimatene basert på enten

- Prospekter, tegnet og kostnadsvurdert av Planforum Arkitekter AS
- Standard arealskjemaer, utarbeidet av utdanningsetaten

Utvidelser av klasserom med garderober er beregnet etter norm for 28 elever på barneskole og 30 elever på ungdomsskole. For nybygg er det lagt til grunn en kvadratmeterpris på 38 225,- kr/m². Øvrige priser er presentert under kapittel 4.2.1.

Grunnlag for beregninger av endrede driftskostnader er nærmere beskrevet i vedlegg.

SSB har levert nye prognoser for befolkningsutviklingen. Framskrivningene viser en nedgang fra forrige prognose, på både barne- og ungdomstrinnet i Indre Østfold. Prognosene er satt på kommunenivå, og ikke etter de gamle kommunegrensene. Det er derfor vanskelig å forutsi hvordan tallene vil være for de ulike delene av kommunen.

Fremtidige skolekretsgrenser er en del av arbeidet med skolebehovsplanen. Samtidig er det nødvendig å legge skolestrukturen før de endelige grensene tegnes opp. I denne planen tegnes det ikke opp nye grenser, men det pekes på hvordan opptaksområder må endres, dersom grep skal gjennomføres.

1.3 PROSESS

Arbeidet med skolebehovsplanen ledes av en styringsgruppe som består av:

- Rådmann
- Oppvekstdirektør (prosjektansvarlig)
- Direktør Næring, plan og teknikk
- Seksjonsleder Skole
- Seksjonsleder Barnehage
- Seksjonsleder Eiendom
- Hovedverneombud
- Hovedtillitsvalgt
- Prosjektleder

Bidragstyttere til planen er fra følgende seksjoner:

- Seksjon Eiendom
- Seksjon Geodata og styringsdata
- Seksjon Plan
- Seksjon Samskaping (miljørettet helsevern)
- Seksjon Skole
- Seksjon Stedsutvikling og innbyggerdialog (folkehelsekoordinator)
- Seksjon Økonomi og finans (virksomhetsstyring/controllers)

For hvert område som er presentert i planen, har det vært lagt vekt på at tilstrekkelig kompetanse fra kommunene har deltatt, samtidig som at tillitsvalgte og verneombud har vært involvert.

Etter at faktadelen var fullført gjennomførte styringsgruppen en intern workshop, med vurdering og gjennomgang av ulike scenarier for de ulike områdene i kommunen. Elevtall, elevtallsutvikling og kapasitet ved skolene var viktige grunnlag for diskusjonen. De ulike scenariene førte frem til ulike løsninger og alternativer.

For enkelte alternativer, som gjaldt utvidelse eller funksjonsendring av skoler, ble det bestilt prospekter. I utarbeidelsen av prospektene, med tilhørende kostnadsoverslag, har vi fått bistand fra Planforum Arkitekter AS. For andre alternativer er det kun foreslått enkle utvidelser med bruk av normtall.

Arbeidet med skolebehovsplanen del 2, baserer seg på skolebehovsplanen del 1, Faktadel. I denne fasen er dette materialet gjennomgått og studert nærmere. Planen er delt en i en temadel, der sentrale temaer i skoledebatten belyses nærmere, og en del som presenterer alternative løsninger og anbefalinger.

Enkelte opplysninger er oppdatert og endret, det gjelder f.eks. et par av tilstandsanalysene. Elevtallene ved skolene er fra august i år. Når det gjelder antall og størrelse på klasserom ved skolene ble rektorene bedt om å gjøre vurderinger, slik at man kan si noe mer om kapasiteten ved den enkelte skole.

Skolebehovsplanen del 2, Anbefalinger, var på høring i perioden 18. september – 30. oktober. I høringsfasen ble det gjennomført møter med personalet på hver av skolene, med elevrådene (elevrådene på barneskolene deltok på felles teamsmøter) og med FAU. Det ble gjennomført to digitale innbyggermøter, der det ble gitt anledning til å sende inn spørsmål. Medlemmer av styringsgruppen møtte også opp på lokale verksteder. Politisk verksted for Livsløpsutvalget og Samfunnsutvalget ble gjennomført 21. oktober.

Det har kommet inn totalt 157 høringsinnspill via kommunens internettportal eller som er sendt til kommunens postmottak. Innspill har kommet fra berørte og interesserte i alle deler av kommunen. Innspill og svar er vedlagt.

Høringsinnspillene er både enige og uenige med anbefalingene. De fleste innspillene omhandler områdene i Vest og i Øst. Mange innspill støtter opprettholdelse av Ringvoll skole. Når det gjelder grendeskolene i Øst varierer høringsuttalelsene fra de som vil opprettholde alle skoler, til de som vil samle flere skoler i en ny skole i Mysen-området, til de som er skeptiske til de minste skolene.

Innspillene har ført til enkelte justeringer av anbefalingene og tillegg i rapporten.

Planen legges frem for kommunestyret som en del av budsjettbehandlingen.

2. SKOLEN SOM LÆRINGSARENA

2.1 LIKEVERDIG SKOLETILBUD

2.1.1 PRINSIPPER OG LOVVERK

Likeverdsprinsippet forutsetter at alle elever skal ha like muligheter til å utvikle seg gjennom arbeidet med fagene i et inkluderende læringsmiljø. Utdypende informasjon i tekstboks er hentet fra www.udir.no:

Likeverdig opplæring er en opplæring som tar hensyn til at alle elever er ulike. Derfor må opplæringen alltid ha stort rom for tilpasning. Arbeidet med å gi elever likeverdig opplæring må ta utgangspunkt i blant annet evner, forutsetninger, bakgrunn og interesser hos den enkelte. Samlet sett skal det ordinære opplæringstilbudet og spesialundervisningen gi elevene et likeverdig tilbud.

Alle elever skal bli møtt med utfordringer de kan strekke seg etter. Ingen elever skal utelukkes fra fellesskapet på grunn av forutsetninger, interesser, talent, kjønn, alder, sosial, geografisk, kulturell eller språklig bakgrunn.

Spesialundervisning er likeverdig når en elev med spesielle opplæringsbehov får de samme mulighetene for å nå målene som andre elever har.

Inkluderingsprinsippet betyr at opplæringen må organiseres og tilrettelegges slik at den virker inkluderende overfor alle elever. All opplæring skal være inkluderende. Inkluderingsprinsippet er tydeliggjort iblant annet opplæringsloven §§ 1-1, 8-1 og 8-2.

Tilpasset opplæring er et gjennomgående prinsipp i hele grunnopplæringen og er nedfelt i opplæringsloven § 1-3. Alle elever skal få tilpasset opplæring. Dette er nært knyttet sammen med likeverdsprinsippet og prinsippet om inkludering.

Opplæringsloven § 2-3 gir skoleeier/skolen noe fleksibilitet når det gjelder bruk av **andre opplæringsarenaer**, særlig tiltak for en kortere tid for klassen/basisgruppen. Paragraf 2-3 første ledd annet punktum lyder:

«Ein del av undervisningstida etter § 2-2 kan brukast til fag og aktivitetar som skolen og elevane vel, til leirskoleopplæring og til opplæring på andre skolar eller på ein arbeidsplass utanfor skolen.»

Aktivitetene må kunne kobles til kompetansemål i læreplanene for fag.

2.1.2 INKLUDERENDE LÆRINGSMILJØ

Fra 1. august 2017 fikk opplæringsloven et nytt kapittel som regulerer elevenes skolemiljø. Elever har rett til et godt fysisk og psykososialt miljø som fremmer helse, trivsel og læring, jf. Opplæringsloven § 9 A - 2.

Skolene skal ha nulltoleranse mot alle former for krenkende atferd. Skolene skal arbeide kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og sikkerheten til elevene, slik at kravene i kapittel 9 A blir oppfylt. Rektor har ansvar for at dette blir gjort. Reglene om skolemiljø gjelder også for de som deltar i SFO og leksehjelpordningen.

Godt skolemiljø er imidlertid ikke noe som blir etablert og er på plass en gang for alle. Det må vedlikeholdes gjennom arbeid med skoleutvikling under ledelse av skoleledere som forstår hva som kjennetegner gode pedagogiske prosesser (undervisning, læring og vurdering) i en inkluderende skole.

Innsats for bedre skolemiljø gir både faglige og sosiale gevinster. Systematisk arbeid med skolemiljø virker preventivt og motvirker krenkende og uønsket atferd i skolen. Arbeid med skolemiljø er et utviklingsarbeid som forutsetter at man kartlegger sider ved skolen som kan bidra til at elever opplever seg marginaliserte, og ikke føler tilhørighet og tilknytning til skolen. Den kunnskapen som frembringes gjennom slik kartlegging skal brukes til å bedre skolemiljøet.

I arbeidet med skolemiljøet må elever og foresatte involveres sammen med skolens personale. Skoleeier og skoleleder har et spesielt ansvar for å følge opp at det jobbes systematisk og langsiktig for å utvikle et godt skolemiljø.

2.1.3 RAMMEBETINGELSER

Et likeverdig skoletilbud bygger primært på lærerens og skoleledelsens evne til å følge prinsippene som beskrevet i avsnittene over. Dette handler om kvalitet i undervisning og organisatoriske evner.

Spørsmålet om likeverdighet kan også drøftes i lys av skolens rammebetingelser. I dette kapitlet omtales ressursfordeling mellom skolene, tilgang på læremidler og skolebygg/uteområder.

I skolebehovsplanens faktadel ble skolens økonomimodell presentert (Kap. 2.3.1). Modellen består av tre deler, hvor alle delene har til hensikt å skape balanse i ressursfordelingen mellom skolene. Fordelingen tar hensyn til kostnader som både er, og ikke er, avhengige av skolestørrelse. I tillegg er det lagt inn et element som kalles «Likeverdstilldeling». Dette er en fordelingsnøkkel, som gjelder 15% av skolebudsjettet, som tar hensyn til at det kan være sosiale ulikheter i opptaksområdene. Utjamningen gjøres fordi man ser sammenheng mellom oppvekstvilkår og resultater på skolen.

Tilgang på læremidler får innvirkning på flere områder. Dette kan ha stor betydning for kompetanseheving blant lærerne, innholdet i undervisningen, samt variasjon og mangfold når vi kommer til tilpasset opplæring. Tilgang sikres særlig gjennom IKT, programmer, applikasjoner og enheter. I Indre Østfold er det laget en investeringsplan for IKT i skolen, som skal sikre at skolene får grunnleggende og like forutsetninger.

Selve skolebygget, ut ifra sin standard og sine romprogram, danner en vesentlig ramme for læresituasjonen. Ventilasjon, lys og varme er nødvendig, ikke bare for helsen, men for at både elever og lærere kan opprettholde konsentrasjon under arbeidet. Investeringsplanen, som ligger i skolebehovsplanens faktadel, viser at det er et etterslep her og at skolebyggene står ulikt med hensyn til fysiske miljøkvaliteter.

Romprogrammene er også ulike ved skolene i Indre Østfold. Spesialrommene er f.eks. forskjellige. Alle har sløydsaler, men ikke alle har egne tekstilrom. De færreste av skolene i Indre Østfold har egen tegnesal. Selv om alle skoler har skolekjøkken, er de ulikt innrettet. For eksempel vil færre kjøkkenenheter påvirke den praktiske læresituasjonen. Ut over det som gjelder eventuelle mangler, tar ikke skolebehovsplanen høyde for å utjamne forskjeller i spesialrom.

Generelt har skolene i Indre Østfold store uteområder med god anledning til fysisk utfoldelse. Til sammenlikning har skoler i Oslo-området høyere budsjetter for lekeapparater og andre innretninger i skolegården. Dette må imidlertid sees i lys av at de har generelt små uteområder og liten plass til å boltre seg på, for elevene.

2.1.4 SKOLESKYSS

Når man drøfter likeverdige rammebetingelser rundt skolegang, er også reiseavstand til og fra skolen et viktig aspekt. Hva er akseptabel reisetid for skolebarn og hvor store forskjeller i reisetid vil vi akseptere?

I retningslinjene som gjelder for skoleskyss i dag (<https://www.ostfold-kollektiv.no/media/1872/reviderte-retningslinjer-grunnskole-2018.pdf>) er akseptabel reisetid omtalt, men ikke konkretisert:

«5.4 Akseptabel reisetid

Skoleskyssen skal organiseres slik at elevene får en akseptabel reisetid. Det er særlig viktig å organisere skoleskyssen for 6-åringene slik at reisetiden blir så kort som mulig. Skoleskyssen skal organiseres slik at elevene får en akseptabel reisetid. Ved vurdering av akseptabel reisetid, med utgangspunkt i skolens ordinære start- og sluttid, skal ventetid, gangtid og tid i transportmiddelet ses i sammenheng.

Kilde: oppl § 7-1, udir-3-2009, Ot prp nr 46 (1997-98) og merknader til oppl § 7-1»

Fra Østfold Kollektivtrafikk opplyses det om at dette vil konkretiseres når det utarbeides nye retningslinjer for Viken: «Det jobbes med nye, felles retningslinjer for Viken, og her er det foreslått en anbefalt makstid på 45 min for 1-3 trinn, 60 min for 4-6 trinn og 75 min for 7-10 trinn.» Det sies videre at det vil være disse anbefalingene det tas «utgangspunkt i når vi planlegger skysstilbudet, men dette er uansett en anbefaling og ikke en rettighet som elevene har.»¹

2.2 ALTERNATIVE LÆRINGSARENAER

2.2.1 ALTERNATIVE LÆRINGSARENAER OG SKOLESTRUKTUR

Skolebehovsplanens faktadel presenterer ulike alternative læringsarenaer i Indre Østfold kommune. Faktadelen redegjør for det rettslige grunnlaget for og intensjonen med slike tilbud. Alternative læringsarenaer benyttes av hensynet til eleven, og skal sikre at eleven får utbytte av undervisningen.

Det er et stort behov for alternative undervisningsarenaer i kommunen. Mange elever i barne- og ungdomsskolen trenger flere arenaer enn skolen for å lykkes. Slike arenaer viktige bidrag i arbeidet med å redusere utenforskap, frafall i videregående opplæring (VGS) og sosiale ulikheter. Alle disse faktorene vet vi forskningsmessig er avgjørende for den enkeltes videre liv som voksen. Per i dag har Indre Østfold kommune for høyt frafall i VGS, store sosiale forskjeller og økende grad av utenforskap i mange grupper. Det er urovekkende, og belyser behovet for flere arenaer der barn og unge kan oppleve mestring.

I Indre Østfold er det mulighetsrom for å etablere flere slike tilbud. Kommunen eier plasser og bygg som bør ses nærmere på. Vollene gård i Spydeberg er et godt eksempel. Fortene våre har også potensiale. Av hensyn til logistikk, er det en fordel om tilbudet har en sentral beliggenhet i kommunen. Ungdomsskolene bør i tillegg ha alternativer tilknyttet egen skole for elever som har store behov i det daglige.

Konseptene må skreddersys etter behov og tilpasses etter hva det ligger til rette for. Tiltak som “Den andre dagen” er en variant å utvikle for hele kommunen. Dette går ut på at elever har én alternativ skoledag i uka på en alternativ læringsarena. For å utvikle og gjennomføre et slikt konsept, burde kommunen benytte seg av den kompetansen som er på Mortenstua.

Nøkkelen for å lykkes med alternative læringsarenaer er å ha rett bemanning. Kompetanse på adferd, atferdsendring og autismespekter vil være sentralt. I tillegg må de ansatte ha personlige egenskaper som sikrer relasjonsbygging og tillit i arbeidet med disse elevene. Samtidig er det avgjørende at den alternative læringsarenaen er en integrert del i barnets tilværelse, og ikke en frittsvevende satellitt. Barnet trenger en opplevelse av sammenheng i det som skjer, enten det er på skolen, på andre læringsarenaer, i hjemmet og på fritiden. Hele støtteapparatet må stå sammen som ett lag.

Det er ikke lovpålagt å etablere alternative læringsarenaer. Det er utfordrende å hente midler fra skolens rammer for drifte slike tilbud. Det er ikke desto mindre viktig at slike tiltak blir prioritert. I et sosioøkonomisk perspektiv vil dette være en lønnsom investering for samfunnet. For å sikre kompetansepersoner og kompetente tilbud er det avgjørende å ha forutsigbarhet for driften. Med tanke på elevene, er det behov for stabilitet og kontinuitet i tilbudene som gis.

Utgiftene til alternative læringsarenaer knytter seg i hovedsak til personell, materiell og utstyr. I utgangspunktet benyttes eksisterende plasser og bygninger. Ved etableringen av et tilbud, dreier det seg da ikke om utbygging eller

¹ E-post fra Kjetil Gaulen, Kontraktssjef, Østfold kollektivtrafikk, tirsdag 3. november 2020

nybygg, men en tilpasning av stedet. Det vurderes derfor at alternative læringsarenaer kan etableres uavhengig av de investeringer som diskuteres i forbindelse med ny skolestruktur.

2.2.2 MORTENSTUA SKOLE

Mortenstua har i de senere årene hatt en stadig større søkermasse. Det kan være et uttrykk for at det er vanskelig å gi et likeverdig opplæringstilbud for barn med store, sammensatte vansker ved de ordinære skolene. Mange av disse skolebarna behøver oppfølging av personell med spisskompetanse.

Det er utfordrende å rekruttere og beholde riktig kompetanse ved nærskolene, da at fagmiljøet ofte blir lite. Ved Mortenstua har vi i dag en sammensatt personalgruppe med ulike typer kompetanse. Dette fører til et arbeidsmiljø som er i stadig utvikling, noe som er interessant og som gir rom for stort faglig utbytte og læring.

På en skole som Mortenstua kan vi tilby elevene et sosialt miljø som er variert og som gir gode muligheter til samarbeid i grupper. Dette er en viktig arena for utvikling av sosial kompetanse, muligheter for å utvikle vennskap og bedre muligheter for mestring. Elevene er en del av et miljø hvor alle har ulike utfordringer, noe som reduserer opplevelsen av å være «utenfor».

I tillegg til å opprettholde Mortenstua skole, med sine kvaliteter, vil det i fremtidens skolestruktur være viktig at skolen utvikles som et ressurs- og kompetansesenter for de andre skolene i Indre Østfold. Vi trenger et redskap for å bygge opp og opprettholde alternative tilbud ved nærskolene. Ved Mortenstua er det kompetanse som kan bidra til å utvikle alternative læringsarenaer, følge opp eksisterende tilbud ved skolene, holde kurs og drive veiledning for skolepersonell i kommunen.

3. SKOLEN I NÆRMILJØET

3.1 SKOLE OG BARNEHAGE

I arbeidet med skolestruktur er det et element å vurdere sammenhenger mellom skole- og barnehagetilbudet. Over halvparten av alle nye foreldre oppgir beliggenhet som den viktigste faktoren for å velge akkurat «sin» barnehage. Det betyr at nærhet til hjemmet settes høyest når valg av barnehage skal avgjøres. Dette er viktig for å bygge gode relasjoner, vennskap og nettverk for seg selv og barna sine.

Når man velger man nærhet til hjemmet, vil man ha mulighet til å knytte varige bånd og vennskap til andre familier og barn i nærmiljøet sitt, i forkant av skolestart. På en side er dette et hensyn som bør vurderes med tanke på fastsettelse av opptaksområder for skolene. På en annen side bør barnehagene, i forbindelse med opptak, gi god og relevant informasjon om skolestruktur og opptaksområder i kommunen.

Endringer i skolestrukturen kan utløse endringer i barnehagestrukturen i Indre Østfold kommune. Hvis en skole gjøres om til 1-4 drift, kan det være en løsning å skape samdrift og/eller samlokalisering med barnehage, der f.eks. de eldste førskolebarna får barnehagetilbud i ledige lokaler. I tillegg må vurderinger rundt pressområder i ulike aldersgrupper tas med. Dette endrer seg over tid, og bygg som gir rom for fleksibel drift med tanke på aldersgruppenes behov vil gi muligheter framfor begrensninger.

Som et eksempel kan det nevnes at Ringvoll barnehage i dag er for liten. Per 3. august 2020 er det 12 barn på venteliste. Dette tilsvarer en avdeling. Barnehagen er gammel og trang. 1 avdeling drives som uteavdeling, med oppholdsrom i kjeller morgen og ettermiddag. Det er en liten tilfredsstillende løsning. Manglende barnehageplasser i

tilknytning til boligområder i kommunen, særlig i ytterkant, kan føre til «lekkasje» til omkringliggende kommuner. Disse kommunene sender refusjonskrav til Indre Østfold.

Dersom Ringvoll skole for eksempel gjøres om til en 1-4 skole, blir det ledige lokaler. Dersom deler av barnehagen kan flytte inn, kan man se for seg flere fordeler: Man utnytter eksisterende bygningsmasse i stedet for å bygge nytt. Barnehagetilbudet kan utvides. Utnyttelse av felles personalressurser kan utredes.

TRINNDELTE SKOLER OG OPPVEKSTSENTRA

Det er lite forskning på etablering av slike løsninger som skissert over. Det er relativt få skoler som er organisert som rene 1-4 skoler, og en del av dem er organisert som oppvekstsenter². Det er begrenset med forskning på slike organisatoriske løsninger, og forskningsgrunnlaget er for lite til å trekke konklusjoner på. Det som kjennetegner slike løsninger, er at de ofte er geografisk betinget eller knyttet til skolens plass i lokalsamfunnet. Vanligvis etableres altså oppvekstsentra for å unngå å skyss de minste barna over store avstander, eller så er slike løsninger valgt som et kompromiss for å beholde skolen i nærmiljøet.

Det vil alltid være fordeler og ulemper ved ulike løsninger. I vår skala gir 1-4 skolen små elevmiljøer, små fagmiljøer, fragmentert ledelse og mer krevende organisering av totaltilbudet. Det må også i langt større grad legges opp til å drive fådelt undervisning, der flere klasser er sammen i samme gruppe. Fra et pedagogisk perspektiv er ikke dette en anbefalt løsning og må ses i sammenheng med alle faktorer som påvirker et fremtidig retningsvalg for organisering av skoler i Indre Østfold kommune. For skoledriften vil ikke 1-4 skolen gi nevneverdig økonomisk effekt.

I 2016/17 ble det gjort en utredning av skolestruktur i Eidsberg³. I gjennomgangen av ulike alternativer, sier rapporten følgende: «*Det kan tenkes andre alternativer, for eksempel småskole (1-4. trinn) i dagens grendeskoler, mens mellomtrinnet (5.-7.klasse) flyttes til en ny skole på Mysen. Dette vil bevare et oversiktlig skolemiljø for de minste elevene. Det vil gi svært små fagmiljøer på grendeskolen. Det vil etter vår vurdering ikke være en faglig sett god løsning. Denne løsningen er ikke utredet nærmere.*»

På bakgrunn av kravene til daglig ledelse i både barnehageloven og opplæringsloven, mener Utdanningsdirektoratet at det kun unntaksvis vil være mulig å organisere virksomheter med felles ledelse av både skole og barnehage⁴. Effektivisering av drift synes derfor ikke å være et argument for å samle 1-4 skole og barnehage i et oppvekstsenter. Spørsmålet om en eventuell 1-4 skole på Ringvoll, synes derfor først og fremst å aktualiseres med tanke på hvordan barnehagen på Ringvoll skal få dekket sitt behov for areal.

3.2 SKOLE OG LOKALSAMFUNN

Utredningen av skolestruktur i Eidsberg, som det vises til i kapitlet over, drøftet også skolens plass i lokalsamfunnet. I dette kapitlet gjengis utdrag fra Agenda Kaupang sin rapport. Det vises for øvrig til skolebehovsplanens faktadel, kapittel 3 «Bruk av skolen utenom skoletid».

Østlandsforskning har for andre kommuner foretatt en litteraturstudie av tilgjengelig forskning om skolens betydning for lokalsamfunnet. Et skolebygg har flere funksjoner enn å være en ren utdanningsinstitusjon. I en debatt om skolestruktur er det helt naturlig at skolens betydning for lokalsamfunnet er et bærende argument for ikke å

² Samlokalisert og -organisert med barnehage

³ Eidsbergskolen – hvor går vi? Utredning om skolestruktur – statusanalyse og alternative løsninger, Agenda Kaupang, 17. januar 2017

⁴ <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/barnehage/ovrige-tema/Ledelse-og-organisering-av-barnehager/>

legge ned skoler. Opprettholdelse av en desentralisert skolestruktur er en målsetning i Norges distrikts- og regionalpolitikk.

En nærmiljøskole er en skole som ligger i byer og bygdesentre og hvor flertallet av elevene går. Den har stor betydning for lokalsamfunnet dersom den også brukes til andre formål for beboerne i området. I litteraturen skilles det mellom tre modeller; samfunnsignorante, samfunnspassive og samfunnsaktive skoler. Skolene i Indre Østfold kommune kan i ulik grad betegnes som samfunnsaktive skoler. De yter tjenester til lokalsamfunnet gjennom å tilby sosiale fellesskap, gjennom å låne ut skolelokalet til ulike formål og gjennom selv å arrangere ulike sosiale treff og arrangementer. Det viktigste arrangementet er kanskje 17. mai-feiringen, men også skoleforestillinger, solidaritetsaksjoner og utleie til frivillige lag og foreninger er betydningsfulle bidrag i skolens rolle som kulturbærer og formidler av lokal kultur.

Skolene i Indre Østfold kommune har en sentral plass i lokalsamfunnet. En nedleggelse av den lokale skolen vil i ulik grad påvirke utviklingen av lokalsamfunnet. Det er imidlertid gjort lite eller ingen norsk forskning på de samfunnsmessige konsekvensene av skolenedleggelser⁵.

NEDLEGGELSER AV SKOLER

Et viktig bidrag til dette temaet er den danske rapporten "Skolenedleggelse - hvilken betydning har det for lokalsamfundet" (Egelund og Laustsen, 2004). Egelund og medarbeiderne intervjuet innbyggere i 30 danske bygder, der små skoler var nedlagt mellom 1990 og 1999. Gjennomsnittsstørrelsen på nedleggingstidspunktet var 70 elever. Intervjuene skjedde 3–10 år etter nedleggelsen.

Undersøkelsen testet følgende hypoteser:

- Skolenedleggelse reduserer husprisene
- Skolenedleggelse reduserer kulturtilbudet
- Skolenedleggelse reduserer lokal identitet
- Skolenedleggelse reduserer bygdas infrastruktur
- Skolenedleggelse reduserer samholdet i bygda
- Skolenedleggelse fører til opprettelse av friskole

Forskerne fant ut at bygdene utviklet seg svært ulikt etter skolenedleggelse. Det er to grupper: de levende bygdene og de som tørker ut.

De bygdene som virket upåvirket av skolenedleggelsen, hadde et rikt sosialt liv, gjerne sentrert rundt det tidligere skolehuset. Boligprisene hadde ikke sunket, og det var kommet mange nye barnefamilier til stedet. Foreningslivet var opprettholdt. Det er butikk på stedet. Samholdet i bygda beskrives som godt.

Det som kjennetegner disse bygdene, er

- At de ligger i pendlingsområdet til en større by
- At de ligger nær gode veier
- At de er attraktive steder å bo, nær sjøen, med utsikt eller nær skogen
- De hadde et rikt sosialt liv også før skolenedleggelsen

Dette er attraktive steder å flytte til for barnefamilier i det byområdet bygda er en del av.

Det er ikke alle slike naturskjønne bygder med gode pendlingsmuligheter som forblir tette lokalsamfunn, skriver forskerne. Noen bygder med naturlige fortrinn er endt opp som sovebyer. De har tiltrukket seg nye innbyggere, men disse er mer orientert mot storsamfunnet. Forskerne konkluderer med at det trengs entreprenører lokalt, lokale

⁵ Professor i pedagogikk Thomas Nordahl, intervju med Østlendingen 20.11.2009

ledere som setter i gang og tar ansvar for lokale aktiviteter. Slike mennesker finnes litt tilfeldig rundt om i samfunnet.

På den andre siden fant forskerne en del bygder som hadde forfalt etter skolenedleggelsen. Dette er først og fremst bygder som ikke har de kvalitetene barnefamilier etterspør på boligmarkedet. De ligger for langt fra byen eller de er mindre attraktive bosteder av andre grunner (mye trafikk, for eksempel). Disse bygdene forfalt ikke plutselig som lokalsamfunn etter at skolen forsvant. De forfalt i lang tid før skolen forsvant. Elevtallet gikk ned i lang tid før skolen ble lagt ned. Ressurssterke mennesker er flyttet til mer attraktive områder nærmere byene. De minst ressurssterke er blitt igjen.

Forskernes konklusjon er at skolenedleggelse har liten betydning for bygdesamfunnet, og sier at det ikke er skolenedleggelsen som fører til fraflytting. Fraflytting skjer som en konsekvens av langt mer dyptgripende samfunnsendringer. Det skyldes endringer i arbeidsmarkedet, bedre transport-løsninger, boligmarkedet og kulturelle endringer. "Det er lokalsamfunnet som er basis for skolene – ikke omvendt", skriver Egelund og Laustsen.

Forskningen, som det refereres til her, tillegger altså skolen liten vekt når man ser på hvilke faktorer som har betydning for liv og vekst i lokalsamfunnet. Samtidig har skolen, og skolebygget, sin plass i lokalsamfunnet. Dersom en grendeskole skal legges ned i Indre Østfold, er det viktig å gå i dialog med lag og foreninger, entreprenører og private aktører, om hvordan lokale krefter kan overta og kanskje få enda mer nytte av deler av skolebygget og uteområdet i fortsettelsen.

Det er nok på dette området det forventes mest debatt og flest høringsuttalelser. Pedagogiske og økonomiske argumenter vil vektlegges av mange, mens andre vil vektlegge grendeskolenes lokale betydning mer.

4. FORUTSETNINGER I ARBEIDET SKOLESTRUKTUR

4.1 ELEVTTALL OG KAPASITET VED SKOLENE

4.1.1 ELEVTALLSUTVIKLINGEN

Statistisk sentralbyrå har nå oppdatert sine nasjonale og regionale befolkningsframskrivninger (<https://www.ssb.no/folkfram>). I [artikkelen som medfølger den oppdaterte framskrivningen](#) blir «tydelig aldring, lavere befolkningsvekst samt flere og eldre innvandrere», trukket frem som viktige utviklingstrekk i perioden. Videre kommer det fram at befolkningsveksten nå vurderes til å være 7 prosent lavere enn i 2018-rapporten. Dette gjelder i større grad de yngre gruppene. Dette er et viktig punkt å merke seg.

For Indre Østfold kommune er de trendene som ble framskrevet i 2018 fortsatt gjeldende, men forsterket. Tabell 1 viser befolkningsframskrivningen for utvalgte aldersgrupper fram til 2030. Nettoveksten framkommer lengst til høyre i tabellen. For aldersgruppa 6- 12 år, er det som i forrige rapport (fra 2018) spådd en økning i de første årene, etterfulgt av en nedgang. I prosent vurderes den nå til hele 9,1 prosent for hele perioden (mot 2,2 prosent i forrige prognose)⁶. For aldersgruppa 13-15 år er bildet en sterkere vekst midtveis i perioden, men en fallende tendens på slutten gjør likevel at nettoveksten er negativ, i prosent 2,5⁷ (mot en økning på 2,2 prosent i forrige prognose).

⁶ Prognosen fra 2018 ga en nedgang på 2,2 prosent for perioden 2020-2030. Forskjell på gammel og ny prognose tilsvarer en ytterligere nedgang på 263 barn i alderen 6-12 år i hele kommunen

⁷ Prognosen fra 2018 ga en økning på 2,2 prosent for perioden 2020-2030. Forskjell på gammel og ny prognose tilsvarer nedgang på 75 barn i alderen 13-15 år i hele kommunen

Dette er første framskriving etter at Indre Østfold kommune ble etablert 1. januar 2020. Sammenliknet med forrige framskriving gis det bare tall for hele kommunen, og vi mister derfor informasjon om hvordan veksten er fordelt mellom de gamle kommunene. Framskrivningen tar heller ikke hensyn til evt. nye boligfelter som legges ut, eller mulig effekt av infrastrukturtiltak (f. eks E-18/Østre linje). Men den legger til grunn at flyttmønstrene som har vært de foregående årene vil fortsette. Ellers er det anslag om fruktbarhet, dødelig og inn- og utvandring som bestemmer tallene. Som alltid er usikkerheten større utover i perioden. SSB legger også vekt på at COVID-19-pandemien gjør det særlig vanskelig å lage framskrivninger, også for de nærmeste årene.

Tabell 1 SSBS befolkningsframskriving fra 2020, hovedalternativet. Kilde SSB Tabell 12882

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2020-'30
0-5 år	2812	2746	2763	2723	2700	2685	2639	2635	2642	2661	2681	-131
6-12 år	3 787	3 826	3 767	3 727	3 675	3 605	3 588	3 557	3 486	3 484	3 442	-345
13-15 år	1 632	1 637	1 667	1 666	1 693	1 724	1 701	1 667	1 658	1 594	1 592	-40
16-19 år	2118	2065	2044	2099	2117	2127	2175	2165	2194	2197	2153	+35
20-66 år	26876	27014	27145	27256	27358	27476	27580	27672	27803	27881	28007	+1131
67 år eller eldre	7567	7746	7903	8092	8293	8491	8696	8949	9124	9349	9545	+1978
IØ kommune	44792	45034	45289	45563	45836	46108	46379	46645	46907	47166	47420	+2628

Mange forventer en elevvekst rundt sine skoler når det bygges en del nye boliger i området, men det er verd å merke seg at økt levealder og færre mennesker i hver husholdning gjør at det skal relativt kraftig boligbygging til rundt en skole før elevtallet øker.

I skolebehovsplanens del 1 er det presentert statistikker for befolkningsframskrivninger og gjort vurderinger rundt elevtallsutviklingen ved den enkelte skole. Nå, i del 2, tas elevtallsutviklingen med i vurderingen når vi ser på alternative løsninger for de ulike områder og skoler i kommunen (Kapittel 5).

4.1.2 KAPASITET VED DEN ENKELTE SKOLE

I arbeidet med skolestruktur vil være nødvendig å se elevtallsutviklingen sammen med kapasiteten ved skolebyggene, for å vurdere hvilke utfordringer man står overfor og hvilke muligheter man har.

I dette dokumentet er det tatt utgangspunkt i normtall som sier at en skoleklasse på barnetrinnet har opptil 28 elever, mens på ungdomsskolen er klassen full med 30 elever. Klasserommene skal gi plass til 2 m² pr elev, dersom det er et tilstøtende grupperom. Hvis ikke er arealkravet 2,5 m².

Dersom rommene er inndelt med hensyn til dette, får vi en indikasjon på hvor mange elever det kan være plass til på skolen. I figuren nedenfor vises hvor mange elever det i teorien vil være plass til dersom en skole er bygget etter disse kriteriene.

Figur 1. Teoretisk maksimal kapasitet ved skoler, ved forskjellig antall paralleller (P)

Barneskole	Pr. trinn	Totalt
1P	28	196
2P	56	392
3P	84	588
4P	112	784
5P	140	980

Ungdomsskole	Pr. trinn	Totalt
1P	30	90
2P	60	180
3P	90	270
4P	120	360
5P	150	450
6P	180	540

Ved eldre skoler er det svært sjelden at normtallene er etterfulgt for alle rom. Det betyr at man må vurdere hver enkelt skole nærmere for å få et bilde av kapasiteten.

Ved noen skoler har man valgt å lage ekstra store klasserom, og dele inn klasser og undervisning på andre måter. I Indre Østfold er Skjønhaug skole er dimensjonert for opptil 40 elever på hvert trinn.

I praksis er det være slik at en skole er full før den har nådd sin teoretiske maksimale kapasitet.

Utdanningsdirektoratet drøfter skolekapasitet i forbindelse med nærskoleprinsippet, og sier at: «*En skole er full i nærskoleprinsippets forstand når elevtallet har nådd en viss grense - skjønnsmessig, pedagogisk og bygningsmessig.*»⁸

Om man finner et anvendelig mål på hvor mange elever det er plass til ved skolen, vil det fortsatt være svingninger i elevtall på enkelttrinn som vil utfordre dette tallet.

På større skoler er det større fleksibilitet for å håndtere svingninger. Mysen skole er f.eks. bygget som en 3 parallell skole. Det største trinnet (6. klasse) har 83 elever, og er helt på grensen til 4P, mens 2. klassingene er bare 49 elever og har 2 klasser. Skulle 6. trinn få enda flere elever neste år, vil det altså kunne være ett klasserom ledig.

Svingninger i elevkull håndteres på ulike måter. Noen skoler er utrustet med ekstra klasserom, som gjør deling på enkelttrinn mulig. Andre skoler har spesialrom som også er mulig å benytte som hjemmeområde for en klasse. På flere skoler er det bygget brakker med ekstra klasserom.

4.2 PROSPEKTER OG KOSTNADSBEREGNINGER

4.2.1 LEVERANSE FRA PLANFORUM

Indre Østfold kommune har rammeavtale med Planforum Arkitekter AS. Etter gjennomgangen av alternative scenarier ble det gjort bestillinger om prospekter og kostnadsberegninger:

- Utvidelse av Tomter skole
- Ny ungdomsskole Knapstad/Spydeberg
- Ombygget/utvidet Knapstad barne- og ungdomsskole
- Ombygget utvidet Spydeberg ungdomsskole
- Utvidet Mysen skole
- Utvidet Trømborg skole
- Ombygget Kulturtorget på Mysen for ulike formål

⁸ <https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Narskole-og-skolekretsgrenser/Narskoleprinsippet-og-skolekretsgrenser/>

- Ombygget Eid skole for Mortenstua skole
- Utvidet Skjønhaug skole⁹

Planforum legger følgende til grunn for sin leveranse:

«Til grunn for mulighetsstudiet ligger "Skolebehovsplan, Indre Østfold Kommune, del 1, faktadel, datert 28. april 2020. Styrende for typer og størrelser på arealer for de forskjellige typene skoler er standard arealskjema utarbeidet av UDE¹⁰.

Brutt-nettofaktorbenyttet i arealberegninger er iht. skjema på 1,62. I denne faktoren ligger kommunikasjonsarealer, yttervegger og innervegger, sjakter, EL-skap og tekniske rom. I tilfeller hvor ikke ny trapp/heis er nødvendig (bygning i kun en etasje, eller kun mindre tilbygg), kan brutto-nettofaktor reduseres. Det samme gjelder dersom kapasitet/størrelse på arealer i tekniske rom i eksisterende bygg er tilstrekkelig for også å dekke behov i nytt tilbygg/påbygg.

I forhold til arealer, har vi tatt utgangspunkt i tegninger og kartunderlag vi har fått tilgang til. Arealer vil, alt avhengig av kvalitet på underlaget, kun være omtrentlige.

Forhold som ikke er vurdert: Terrengforhold, grunnforhold, trafikale forhold, tilstand til eksisterende bebyggelse inkl. uteoppholdsarealer, samt etasjehøyder bl.a. ift. tekniske føringer, krav til minimum himlingshøyder, krav til minimumdagslys i rom for varig opphold og krav til universell utforming i eksisterende bebyggelse.

Plassering av arbeidsplasser for pedagoger: Det er tatt utgangspunkt i hvilken type plassering, sentralisert eller desentralisert, som er den mest arealeffektive, og dermed den gunstigste, for hvert prosjekt. Prinsipp for plassering må diskuteres med brukere i en ev. videre prosjektering.»¹¹

Om kostnadsberegningene sier Planforum følgende:

«For kostnadsberegninger er det tatt utgangspunkt i kostnadsvurderinger gjort i Skolebehovsplan, Indre Østfold Kommune, del 1, kapittel 6.3., samt ettersendt estimert pris for nybygg, og erfaringskostnader fra Planforum Arkitekter: Nybygg skolebygg: 38 225,- kr./m², nybygg kroppsøvingssal: 41 660,- kr./m², total rehabilitering, 25 000,- kr./m², lettere ombygginger (ny inndeling av rom, endringer av gulvbelegg og himlinger, endringer av tekniske anlegg) 21 313,- kr./m², forbindelsesbroer i glass (uklimatiserte) 87 313,- kr./m² (dette er av erfaring forholdsvis kostbare konstruksjoner). Kostnader knyttet til riving av bygg, tilpasninger av utomhus, for endret bruk - eksempel: ungdomsskole blir barneskole, er ikke vurdert og medtatt. Kostnader er eksklusiv kostnader for vedlikeholdsetterslep og krav om endringer listet opp i Skolebehovsplan, Indre Østfold Kommune, del 1, kapittel 6.3.»

4.2.2 GENERELLE KOSTNADBEREGNINGER

NYBYGG

I de ulike alternative løsningsforslagene er det gjort flere estimerer knyttet til utvidelser av bygg enn de prospekter Planforum har utarbeidet. Det er da benyttet arealskjemaer fra UDE og priser fra Planforum.

Tabell 2 og 3. Kostnader ved utvidelse av arealer

⁹ Ble bestilt i løpet av høringsperioden

¹⁰ Utdanningsetaten

¹¹ Mulighetsstudie skolebehovsplan, Indre Østfold kommune, Planforum Arkitekter

Kostnader ved utvidelse av hjemmeområde med 1 klasserom					
		Barneskole		Ungdomsskole	
	Arealkrav	Pr klasserom		Pr klasserom	
Generelle læringsarealer (klasse-/grupperom)	2,5	28	70	30	75
Elevgarderobber og toaletter	0,625	28	17,5	30	18,75
Arbeidsplasser pedagoger	6	2	12	2	12
Støtterom					0
			99,5		105,75
Inkl br/nto faktor	1,62		161,19		171,315
Kvm pris, nybygg	38225				
Sum utvidelse 1 klasserom			6161487,8		6548515,9
Utvidelse med 1 klasserom, uten andre funksjonsrom, koster 6,2 mill. for barnetrinnet (28 elever) og 6,6 mill. for ungdomstrinnet (30 elever)					
<i>Brutto/nettofaktor har med seg kommunikasjonsveier og tekniske rom.</i>					
<i>Behov for støtterom må vurderes i hvert enkelt tilfelle.</i>					
<i>Med flere klasserom, og flere ansatte, kommer også behov for garderobeplasser og toaletter til lærere.</i>					

Kostnader, oversikt 100-600 kvm				
Kvm	Br/nto-fak	Pris/kvm	Sum	Avrundet
100	1,62	38225	6192450	6,2
200			12384900	12,4
300			18577350	18,6
400			24769800	24,8
500			30962250	31,0
600			37154700	37,2

DRIFTSKOSTNADER

Driftskostnader er særlig aktuelt å vurdere med hensyn til strukturelle endringer.

Når man skal vurdere å gjøre grep som medfører endringer, er da fire faktorer som regnes som vesentlige:

1. Skoledrift
 - Hvordan påvirker f.eks. nedleggelse av en skole, med elevforflytninger til andre skoler, de totale kostnadene til å drive skole? I vedlegg 1 er det gitt informasjon hvilke forutsetninger som er lagt til grunn for hvordan dette er beregnet.
2. Transport
 - I de fleste tilfeller vil endringer av skolekretsgrenser påvirke antall elever som må skysses. Kostnadene vil variere ettersom hvor mange soner som skal passeres. Se vedlegg 2. I tabeller og oppsett er transportkostnadene beregnet og lagt inn under skoledrift.
3. Drift og vedlikehold av bygg
 - Ved sanering eller avhending av bygg vil FDV bortfalle. Når vi analyserer KOSTRA-tallene for de fem opprinnelige kommunene, er gjennomsnittskostnaden for FDV 519 kr/m².¹²

Tabell 4. Totalareal for hver skole

Askim	areal m2	Eidsberg	areal m2	Trøgstad	areal m2	Spydeberg	areal m2	Hobøl	areal m2
Askimbyen	4036	Eidsberg u	11324	Trøgstad U	2800	Spydeberg b	3370	Tomter skole	4028
Eid skole	2722	Pilotskolen	470	Skjønhaug	3170	Hovin b	4356	Ringvoll skole	1591
Grøtvedt	4640	Hærland	1600	Båstad	2365	Spydeberg u	4806	Knapstad B	1915
Korsgård	4323	Kirkefjeringen	1600	Havnås	2235			Knapstad U	2652
Rom	4250	Tenor	1750						
Moen	2838	Trømborg	1930						
Askim U.	11577	Mortenstua	860						
		Mysen skole	6000						
	34386		25534		10570		12532		10186

4. Kapitalkostnader

¹² Gjennomsnittskostnaden er lavere enn KOSTRA-gruppe 10 (541 kr/m²) men høyere enn i KOSTRA-gruppe 13 (508 kr/m²)

- Investeringskostnadene, fratrukket MVA, er forutsatt nedbetalt over 40 år, og basert på en årlig rentekostnad på 2,5% (annuitetslån)

4.2.3 NYE TILSTANDSANALYSER

Det er satt i gang et arbeid med nye tilstandsanalyser for skolene, slik at alle skolene blir vurdert etter samme norm. På denne måten blir vedlikeholdsetterslep og HMS-avvik vurdert og prioritert på lik linje. Dette arbeidet vil ikke bli ferdig før skolebehovsplanen del 2 går til politisk behandling før jul. Som det går frem av faktadelen, er usikkerhetsavsetningen lagt inn også med tanke på å kompensere for eventuelle mangler eller behov for oppjusteringer i tiltaksplanen.

HOVIN OG SPYDEBERG SKOLER

Per medio september er det gjort en nærmere tilstandsvurdering av Hovin og Spydeberg barneskoler. Som et resultat av gjennomgangen er vedlikeholdsetterslepet justert opp for begge skoler.

Både Hovin og Spydeberg skoler ligger i et vekstområde og vil kunne vurderes for en eventuell utvidelse. Dette er gamle skolebygg. Ved satsing på en disse skolene, er det viktig å kjenne til kostnaden ved en total rehabilitering av skolen. Det er derfor gjort et estimat av kostnader ved oppgradering til dagens nivå, hvor det også er lagt til grunn at alle klasserommene vil få plass til 28 elever. En slik rehabilitering vil ta opp i seg vedlikeholdsetterslepet.

Tabell 5. Vedlikehold og rehabilitering. Hovin og Spydeberg skoler

Skole	Vedlikeholdsetterslep	Rehabilitering
Hovin	7 240 000	87 000 000
Spydeberg	6 836 500	70 000 000

4.3 ØKONOMISKE RAMMER

4.3.1 VEDLIKEHOLDSETTERSLEP

I skolebehovsplanens faktadel er det oppgitt hvor store kostnader som kreves, «for å håndtere vedlikeholdsetterslep og lukke HMS-avvik, samt for å sikre at lærer- og elevarbeidsplassene er i tråd med normkravene.»

Etter at faktadelen ble ferdigstilt, er det gjort et arbeid for å trekke ut hvor stor del av dette som vil bli ført på driftsbudsjettet. I det nye oppsettet er byggeteknisk arbeid i forbindelse med ventilasjon lagt til den respektive skole, som må bytte ut ventilasjonsanlegget. Denne kostnaden for Knapstad var ikke med i forrige oppsett, og totalkostnaden til dette formålet er derfor økt med 11 millioner.

Reviderte tall for Spydeberg og Hovin skoler er lagt inn i tabellen nedenfor. Pilotskolen, avdeling Mysen ungdomsskole, er også regnet med.

Tabell 6. Vedlikeholdsetterslep og krav om endringer ved skolene

Skole	Vedlikeholdsetterslep og krav om endringer	Kostnad	Drifts- budsjet	Arbeid ventilasjon	Ny kostnad
Ringvoll	Beløpet inkluderer innvendig og utvendig overflatevedlikehold, utbedring av gårdsplassen og dørautomatikk	3 731 000	2 325 000		1 406 000
Knapstad barneskole	Nye vinduer, nye universellutformede inngangspartier, ny utvendig kledning med etterisolering, kartlegging av elektro, sanitær og røranlegg, dørautomatikk, ventilasjon og kostnader for et Enøktiltak.	14 685 000	4 031 000	11 000 000	22 936 500
	Manglende areal til lærerarbeidsplasser	1 282 500			
Knapstad ungdomsskole	Asfaltering av hele gårdsplassen, ytterligere overflate vedlikehold, innerdører og utskifting av vinduer og utvendig kledning	5 785 000	4 031 000		5 886 500
	Manglende areal til lærerarbeidsplasser	4 132 500			
Tomter	Inn- og utvendig overflatevedlikehold, teknisk vurdering av VVS anlegg, utvending fremkommelighet, belysning etc.	6 266 000	1 414 000		10 338 250
	Manglende areal til lærerarbeidsplasser	5 486 250			
Hovin	Overflatevedlikehold inne og ute, ny loftluke, etterisolering loft, nye inngangspartier, utbedring av bussholdeplass	7 240 000	900 000		6 340 000
Spydeberg	Tak på det eldste bygget, nye vinduer, Enøktiltak, i tillegg til utvendig og innvendig vedlikehold av overflater	6 836 500	950 000		5 886 500
Spydeberg ungdomsskole	Oppgradering av ventilasjonsanlegg og Enøktiltak, i tillegg til utvendig og innvendig vedlikehold av overflater	2 300 000	1 750 000		550 000
Rom	Kostnader for vedlikeholdsetterslep, skifte utvendig tak på bygg A til D, legionelleanlegg og ventilasjon	8 506 000	1 433 000	11 000 000	18 073 000
Askimbyen	Ny innvendig belysning, nytt taktekk, nye kjøkken på SFO, nytt kjøkken mat og helse, skifte ut en del solskjerming og legionelleanlegg	8 595 000	2 235 000		6 360 000
Moen	Vedlikehold av slitte utvendige fasader, utskifting av beleg, maling av innvendige overflater og legionelleanlegg	3 650 000	823 000		2 827 000
Grøtvedt	Rehabilitert i 2019/2020. Det må utarbeides en tilstandsanalyse på administrasjonsfløyen, som er fra 2006. Foreløpig kun estimert kostnader til utvendig behandling av fasader. Ytterligere kostnader må påregnes	1 000 000	1 000 000		-
Korsgård	Kostnader for vedlikeholdsetterslep og legionelleanlegg	900 000	352 000		548 000
Askim ungdomsskole	Maling av innvendige fellesarealer, SD-anlegg opp i kommunens toppsystem	950 000	-		950 000
Tenor	Ventilasjon og ombygging av energikilde til grunnvarme. Utbedring av elektro og sanitæranlegg, samt trafiksikkerhetstiltak. Styringssystemer	11 696 000	897 000	11 000 000	21 799 000
Mysen	Vanlig vedlikehold	1 955 000	1 250 000		705 000
Kirkefjeringen	Ventilasjon og ombygging av energikilde til grunnvarme. Innvendig og utvendig overflatebehandling. Utbedring av elektro og sanitæranlegg. Styringssystemer	8 118 000	571 000	11 000 000	19 259 500
	Manglende areal til lærerarbeidsplasser	712 500			
Trømborg	Innvendig og utvendig overflatebehandling. Utbedring av sanitæranlegg. Styringssystemer	3 846 000	1 507 000		5 260 250

	Manglende areal til lærerarbeidsplasser	2 921 250			
Hærland	Ventilasjon og ombygging av energikilde til grunnvarme. Innvendig og utvendig overflatebehandling. Utbedring av elektro og sanitæranlegg. Styringssystemer	9 603 000	863 000	11 000 000	21 307 500
	Manglende areal til lærerarbeidsplasser	1 567 500			
Mysen ungdomsskole	I hovedsak ventilasjonsanlegg	8 573 000	677 000	11 000 000	18 896 000
Pilotskolen, Mysen ungdomsskole	Ventilasjon, innvendig og utvendig overflatebehandling	2 801 250	240 000		2 561 250
Havnås	Ventilasjon og ombygging av energikilde til grunnvarme. Utbedring av elektro og sanitæranlegg. Styringssystemer. Adkomst garderober i gymsalfløy	8 326 000	665 000	11 000 000	18 661 000
Skjønhaug	Skole tatt i bruk 2017	130 000	130 000		-
Båstad	Ventilasjon og ombygging av energikilde til grunnvarme. Utbedring av sanitæranlegg. Styringssystemer. Lekeapparater	10 698 000	670 000	11 000 000	21 028 000
Trøgstad ungdomsskole	Ombygging av energikilde til grunnvarme. Innvendig og utvendig overflatebehandling. Utbedring av elektro	7 141 000	1 455 000		5 686 000
Mortenstua	I hovedsak vanlig vedlikehold og ventilasjonsanlegg	3 057 000		11 000 000	16 835 750
	Manglende areal til lærerarbeidsplasser	2 778 750			
Sum skoler		165 270 000	30 169 000	99 000 000	234 101 000
Generelt, ventilasjon	Byggeteknisk arbeid i forbindelse med utskifting av ventilasjon	99 000 000			
Usikkerhetsavsetning		66 067 500			66 067 500
Total sum		330 337 500			300 168 500

4.3.2 ØKONOMIPLAN 2020 - 2023

I økonomiplanen for 2020 – 2023 ligger det inne 520 millioner kroner til oppgradering, utvidelser og nybygg av skoler i Indre Østfold.

Tiltak	2020	2021	2022	2023
Oppgradering og nybygg, skoler	0	20,0	250,0	250,0

Alle budsjettbeløp er oppgitt inkl. mva.

Det kan tenkes at det for 2024 kan gis en ytterligere investeringsramme for skolesektoren. I denne skolebehovsplanen drøftes derfor tiltak på opp imot 600 millioner kroner.

Trekker man fra vedlikeholdskostnadene fra økonomiplanens investeringsbudsjett, vil beløpet til nye investeringer være på mellom 225 og 300 millioner, dersom det finnes rom for nevnte tilleggsbevilgning i 2024.

Dersom man gjør strukturelle endringer, med saldering av enkelte oppgraderingskostnader, kan man øke handlingsrommet for nye investeringer.

Langsiktig er det neppe mulig å tenke seg at Indre Østfold kommune klarer å vedlikeholde skolebyggene sine godt nok om vi har like mange skoler som i dag, og ikke har eiendomsskatt. I en kommune uten eiendomsskatt må bygningsmassen brukes svært effektivt, og det gjør vi ikke med så mange skolebygg som vi har i dag.

5. ALTERNATIVE LØSNINGER

5.1 VEST

5.1.1 SITUASJON OG SCENARIER

Tabell 7. Dagens elevtall i Vest

	Skolestartere 2021	1. trinn	2. trinn	3. trinn	4. trinn	Småskoletrinn	5. trinn	6. trinn	7. trinn	Mellomtrinn	Totalt
Knapstad	20	17	25	23	22	87	18	18	20	56	143
Hovin	53	64	39	51	47	201	53	43	48	144	345
Spydeberg	20	36	34	26	23	119	35	23	24	82	201
Totalt	93	117	98	100	92	407	106	84	92	282	689

Ringvoll	15	13	19	11	19	62	9	14	8	31	93
Tomter	34	28	44	34	38	144	28	35	31	94	238

Ungdomsskole	8. trinn	9. trinn	10. trinn	Totalt
Knapstad	41	56	51	148
Spydeberg	71	75	73	219
Totalt	112	131	124	367

Tabell 8. Kapasitet ved skolene i Vest¹³

Skole	Antall vanlige klasserom	Kommentar
Ringvoll	7	Kapasitet i klasserom varierer ¹⁴ . Skolen har ytterligere 2 rom ¹⁵ som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
Tomter	14	Kapasitet i klasserom varierer
Knapstad B	7	Kapasitet i klasserom varierer
Knapstad U	9	Kapasitet i klasserom varierer noe. Skolen har ytterligere 2 rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
Hovin	15	Kapasitet i klasserom varierer. Skolen har ytterligere 3 mindre rom som kan benyttes til klasserom evt. deling i klasser
Spydeberg B	10	Kapasitet i klasserom varierer noe. Skolen har ytterligere 3 mindre rom som kan benyttes til klasserom evt. deling i klasser
Spydeberg U	9	Fullverdig 3 parallell

SCENARIER

I vest er det forventet stor økning i antall elever både på Tomter i Knapstad/Spydeberg. Dette tilsier at det er behov for utbygging av skolene. På Tomter antas veksten å være størst, med opptil 150 nye elever på barneskolen i neste 10-årsperiode. Dette utgjør i gjennomsnitt 21 elever per trinn. Fordi det er ulik størrelse på hvert kull, vil skolen sprekke på enkelttrinn. Utvidelse av skolen vil være nødvendig.

¹³ Underlag for tabellen er arealtall og rektorenes skjønnsmessige vurdering

¹⁴ «Størrelsen på klasserom varierer» betyr at skolen har ett eller flere klasserom på størrelse under norm. «Noe» variasjon betyr at det er mindre avvik fra norm.

¹⁵ Disse ekstra rommene er kategorisert ut ifra størrelse: Et vanlig rom har plass til min. 25 elever. Når det står «mindre» rom menes at det er plass til ca. 20 elever. «Små» rom har plass til ca. 15 pers.

På Ringvoll forventes ingen større endringer i elevtall. Nærhet til store kommunikasjonsårer i vest, gjør området attraktivt for tilflytting. Det er relativt god kapasitet på skolen. Alternative driftsløsninger har vært drøftet, ref. kap. 3.1. Nedleggelse gir størst økonomisk effekt. En eventuell nedleggelse forutsetter ledig kapasitet ved Knapstad barneskole, som er nærmeste barneskole.

Ringvoll er den skolen i kommunen som har klart størst avstand til nærmeste skole (14,9 km). Lang reisevei er et særlig hensyn overfor de minste elevene. Det er også et hensyn overfor deres foreldre, som gjerne reiser på jobb eller pendler i en helt annen retning. Ringvoll grenser til en annen bo- og arbeidsmarkedsregion.

Vekstområdene på Knapstad/Spydeberg ligger i skjæringsfeltet mellom opptaksområdene for alle de tre barneskolene Knapstad, Hovin og Spydeberg. De to ungdomsskolene ligger i samme område. Det er korte avstander. Skolebyggene på barne- og ungdomstrinnet vurderes derfor samlet, med hensyn på nybygg, utvidelse, funksjonsendring, sanering eller avhending.

Uansett hvilken løsning man velger for Knapstad/Spydeberg må det legges inn en rekkefølgebestemmelse ved etablering av boligområder, som gir gangvei mellom de to tettstedene.

Samlet elevtall for barneskolene Knapstad, Hovin og Spydeberg er 689. Størrelsen på elevtrinnene varierer fra 84 til 117. I kommende periode stipuleres en vekst på 100 elever på barnetrinnet. Dette er en økning om lag 14 elever pr. trinn. De tre skolene er bygget for henholdsvis 1, 2 og 1 paralleller (4P til sammen). Det vurderes at de tre barneskolene samlet må ha 5P, for å håndtere veksten.

Ungdomsskolene har til sammen 367 elever. Størrelsen på trinnene varierer mellom 112 og 131 elever. Hver for seg er skolene fullverdige 3P, som kan håndtere 90 elever per trinn. Ifølge prognosene vil veksten på ungdomsskoletrinnet ligge et sted mellom 100 og 150 elever. Med forventet vekst vurderes det derfor å være behov for en samlet 6P skole eller tillegg av 1 P ved én av skolene (til sammen 7P) i løpet av perioden. Ved å samle skolen har man større fleksibilitet i forhold til det samlede antall klasserom, ved store forskjeller på trinnene. Samling gir også lavere driftskostnader.

På grunn av boligvekst og nærhet til Oslo, vurderes det at de nye reduserte prognosene fra SSB vil slå minst ut for områdene i vest, det vil si at det kun er vest for Glomma vi kan regne med vekst i elevmassen.

5.1.2 ALTERNATIVER

Under dette kapitlet er det laget tabeller som viser økonomien knyttet til de ulike alternativene.

I disse tabellene er alle investeringer, eller bortfall av investeringer, lagt inn. Det gjelder både til utvidelser og vedlikehold. Årlige kapitalkostnader er beregnet av dette.

Endringer i driftskostnader dreier seg kun om relative forskjeller mellom alternativene. Eksempel: For Knapstad/Spydeberg ligger alle modellene inne med samlet sett 5 paralleller på barneskolene. Da er endring for skoledrift satt i 0, uansett hvilke av skolene som utvides. Men dersom man foreslår å redusere fra 3 til 2 barneskoler, er det lagt inn en driftsmessig besparelse pga. bortfall av ledelse og merkantile funksjoner.

Hvis man f.eks. velger en løsning med å utvide en av ungdomsskolene med 1P, i stedet for å samle ungdomsskolene, er det lagt inn økte kostnader til lærerressurser.

For de ulike alternativene i Knapstad/Spydeberg er mulige endringer i transportkostnader ikke estimert, og er derfor ikke regnet med.

TOMTER

Alternativer

1. Utvidelse av Tomter skole med 4 klasserom, med tillegg av enkelte spesialrom. Bibliotek og tilstøtende arealer på innbyggertorg, tilrettelegges som spesialrom (musikk mm.)
2. Utvidelse av Tomter skole til en fullverdig 3 parallell. Bibliotek og tilstøtende arealer på innbyggertorg, tilrettelegges som spesialrom (musikk mm.)

Tabell 9. Løsninger og kostnadsoverslag, Tomter

T 1 og 2		Investering		Økning kap. kost/år	Endring i drift		Kommentar
		Nytt/ombyg	Vedlikehold		FDV	Skole	
1	Utvidelse av Tomter skole med 4 klasserom. Bibliotek og tilstøtende arealer på innbyggertorg, tilrettelegges som spesialrom (musikk mm.)	55,8	10,3	2,1	0,8		Benyttet mål for hj. område og lærerarb.plasser (2) pr. nytt klasserom: B 6,2 mill. Det lagt til kostnad for 500 m2 nybygg spesialrom. Totalt 1495 m2. Ombyggingskostnader for innbyggertorget er innarbeidet i leieavtalen.
	Samlet sum	66,1			2,9		
2	Utvidelse av Tomter skole til en fullverdig 3 parallell. Bibliotek og tilstøtende arealer på innbyggertorg, tilrettelegges som spesialrom (musikk mm.)	130	4,8	4,3	1,6		Deler av vedlikeholdsinvesteringen vil tas opp i sum for utvidelse og ombygging. Fratrekk av 5,5 mill til utvidelse for lærerarbeidsplasser. Nytt areal = 3175 m2
	Samlet sum	134,8			5,9		

Kostnadsforskjellen mellom de to ulike alternativene knytter seg til investeringene, med mindre skolen velger å splitte opp i flere klasser ved full utbygging.

RINGVOLL

Alternativer

1. Ingen endring
2. 5.-7. trinn flyttes til Knapstad barneskole. Ledige lokaler ved skolen omdisponeres til barnehageformål. Kostnader til investering og drift kan deles mellom skole og barnehage
3. 3.-7. trinn flyttes til Knapstad barneskole. Ledige lokaler ved skolen omdisponeres til barnehageformål. Kostnader til investering og drift kan deles mellom skole og barnehage
4. Ringvoll B skole legges ned. Elever flyttes til Knapstad skole

Tabell 10. Løsninger og kostnadsoverslag, Ringvoll

R 1,2 og 3		Investering		Endring kap. kost/år	Endring i drift		Kommentar
		Nytt/ombyg	Vedlikehold		FDV	Skole	
1	Ingen endring	0	1,4	0,04	0	0	
	Samlet sum	1,4			0		
2	5.-7. trinn flyttes til Knapstad barneskole. Ledige lokaler ved skolen omdisponeres til barnehageformål	0	0,8	0,03	-0,4	-0,3	Løsningen forutsetter ledig kapasitet ved Knapstad. Vedlikeholdsetterslep og FDV på Ringvoll kan fordeles fordeles mellom skole og barnehage
	Samlet sum	0,8			-0,6		
3	3.-7. trinn flyttes til Knapstad barneskole. Ledige lokaler ved skolen omdisponeres til barnehageformål	0	0,4	0,01	-0,6	-0,1	Løsningen forutsetter ledig kapasitet ved Knapstad. Vedlikeholdsetterslep og FDV på Ringvoll kan fordeles fordeles mellom skole og barnehage. Alternativet medfører en sannsynlighet for at familier får barn på 2 SFO-lokasjoner
	Samlet sum	0,4			-0,7		
4	Ringvoll B skole legges ned. Elever flyttes til Knapstad skole	0	-1,4	-0,04	-0,8	-3,1	Forutsetter ledig kapasitet ved Knapstad B. skole. Utvidelser/ombygging tilhørende Knapstad skole er satt opp i tabell for Knapstad
	Samlet sum	-1,4			-3,9		

Ved nedleggelse av skolen vil ikke bygget saneres, men benyttes til barnehageformål. Sparte kostnader til vedlikeholdsetterslep og FDV-kostnader, som kommer frem i skjemaet, gjelder skolevirksomheten isolert.

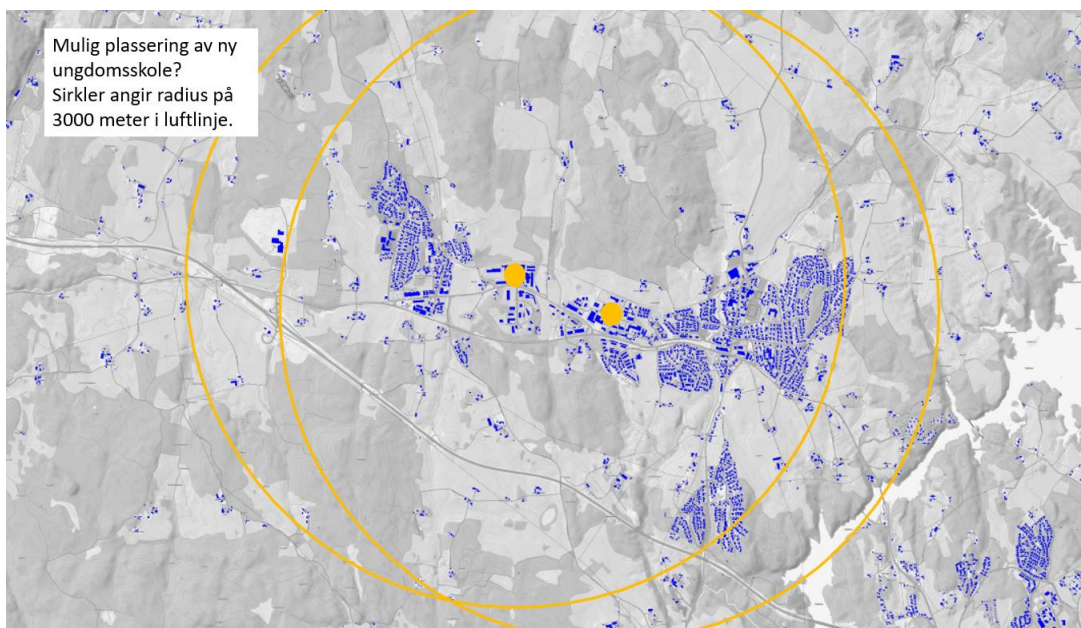
Endringer i kapitalkostnader er marginale, uansett løsning.

KNAPSTAD/SPYDEBERG

Alternativer

1. Bygging av ny ungdomsskole mellom Spydeberg og Knapstad. Gjenværende bygg kan benyttes av barnetrinnet. Det forutsettes at Knapstad barne- og ungdomsskole bygges om til ren barneskole. Dette gir ulike varianter (a-d). Alle løsninger under 1 forutsetter at opptaksområdet for Knapstad barneskole utvides i øst og tar opp i seg veksten av elever i Knapstad/Spydeberg.
 - a. Hovin barneskole flytter inn i ombygget og utvidet Spydeberg ungdomsskole¹⁶. Spydeberg barneskole er uendret
 - b. Hovin og Spydeberg barneskoler flytter inn i ombygget og betydelig utbygget Spydeberg ungdomsskole
 - c. Spydeberg barneskole flytter inn i ombygget Spydeberg ungdomsskole. Hovin barneskole er uendret
 - d. Hovin og Spydeberg barneskoler opprettholdes som i dag. Ungdomsskolen benyttes til andre formål

Figur 2. Kart over Knapstad/Spydeberg

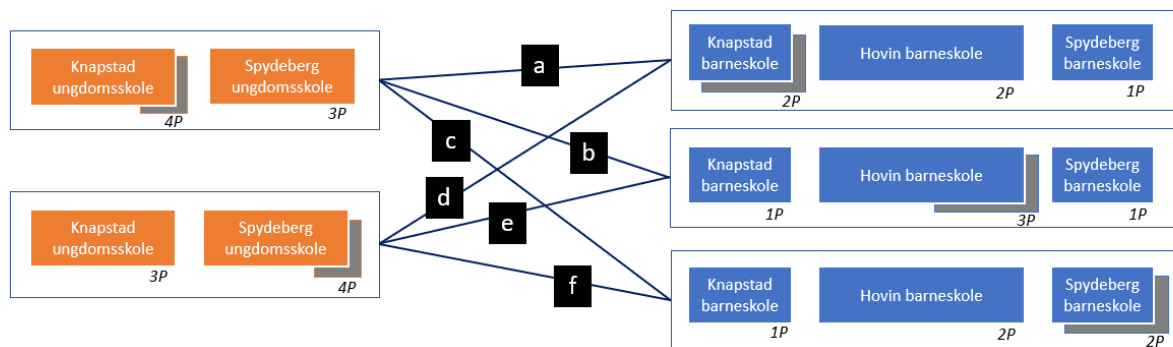

2. Som en variant av 1 kan det bygges en ny ungdomsskole ved siden av dagens barne- og ungdomsskole på Knapstad. Da unngår man å bygge gymsal og sparer store investeringskostnader. En slik plassering vil føre til at et relativt større antall elever må benytte transport til og fra skolen, fordi Spydeberg sentrum er større enn Knapstad.
3. Spydeberg ungdomsskole utvides til felles ungdomsskole. Knapstad bygges om til ren barneskole. Hovin og Spydeberg barneskoler er uendret. Her gjelder samme forutsetning som i 1 og 2, at opptaksområdet for Knapstad barneskole utvides i øst og tar opp i seg veksten av elever i Knapstad/Spydeberg.

¹⁶ Det er klausul om tilbakeføring til grunneier dersom Hovin ikke skal benyttes som barneskole. Det er uvisst om skolen har negativ salgsverdi.

4. En av ungdomsskolene og en av barneskolene utvides med 1P. Endringene forutsetter at skolene som bygges ut tar opp i seg veksten i området, og altså utvider skolekretsgrensene:
- Knapstad ungdomsskole og Knapstad barneskole utvides
 - Knapstad ungdomsskole og Hovin barneskole utvides
 - Knapstad ungdomsskole og Spydeberg barneskole utvides
 - Spydeberg ungdomsskole og Knapstad barneskole utvides
 - Spydeberg ungdomsskole og Hovin barneskole utvides
 - Spydeberg ungdomsskole og Spydeberg utvides

Figur 3. Alternativ 4

5. Det bygges en ny 4P barneskole i Spydeberg. Knapstad barneskole er uendret. Opptaksområdet for nye Spydeberg barneskole utvides mot vest, og tar opp i seg veksten i området. Knapstad eller Spydeberg ungdomsskole utvides med 1P, og tar opp i seg veksten i området.

Tabeller 11-16. Løsninger og kostnadsoverslag, Knapstad/Spydeberg

I tabellene nedenfor er Spydeberg og Hovin barneskoler oppført med kostnader for å håndtere vedlikeholdsetterslep, og ikke for oppgradering.

Dersom man velger en total oppgradering kommer det et tillegg i investeringer og årlige kapitalkostnader som vist i tabellen under:

Skole	Rehabilitering – vedlikehold	Kostnad/år
Hovin	80 660 000	1 653 530
Spydeberg	64 113 500	1 314 327

KS 1		Investering		Økning kap. kost/år	Endring i drift		Kommentar
		Nytt/ombyg	Vedlikehold		FDV	Skole	
1	Ny U skole Knapstad/Spydeberg	280,1	0	8,9	3,8	-0,5	Samling av skolene gir samlet sett bortfall i deler av basistilskuddet.
1	Knapstad B skole, i B og U skole ombygget	13,1	28,8	1,3	1,4	0	
1a	Hovin B skole, i ombygget/utvidet U skole	46,3	-5,7	1,3	0,2	0	Dagens skolebygg for Hovin B skole saneres. Prospekt gir noe økning i m2, fra 4356 til 4808.
	Spydeberg B skole	0	5,9	0,2	0	0	
	Sum	339,5	29	11,7	5,4	-0,5	
	Samlet sum	368,5			16,6		
1b	Hovin og Spydeberg B skoler, i utvidet og ombygget U skole	101,7	-11,6	2,9	0,2	-3,6	Dagens skolebygg for Hovin og Spydeberg B skoler saneres. Reduksjon i drift fordi antall skoler reduseres. Prospekt gir liten økning i m2, fra 7726 til 8090.
	Sum	394,9	17,2	13,1	5,3	-4,1	
	Samlet sum	412,1			14,4		
1c	Hovin B skole	0	6,3	0,2	0	0	I utgangspunktet har bygget tilstrekkelig antall rom for 1P, samt store fellesarealer. Dagens skolebygg for Spydeberg B skole saneres. Løsning gir økning i m2 fra 3370 til 4806.
	Spydeberg B skole, i Spydeberg U skole	0	-5,3	-0,2	0,7	0	
	Sum	293,2	29,8	10,3	5,9	-0,5	
	Samlet sum	323			15,7		
1d	Hovin B skole	0	6,3	0,2	0	0	Dagens U skole i Spydeberg blir stående tom. Ingen endring i
	Spydeberg B skole	0	5,9	0,2	0	0	FDV betinger salg.
	Sum	293,2	41	10,7	5,1	-0,5	
	Samlet sum	334,2			15,3		

KS 2	
2	Ny ungdomsskole plasseres ved Knapstad Barne- og ungdomsskole. Unngår å bygge ny gymsal/flerbrukshall. Gir samme alternativer som 1a-1d med reduserte investeringskostnader på 45, 8 mill. for hvert alternativ. Dette gir reduksjon i omlag 1,5 mill. i årlige kapitalkostnader, samt snaut 600 000 i redusert FDV. Økning i transportutgifter er ikke beregnet.

KS 3		Investering		Økning kap. kost/år	Endring i drift		Kommentar
		Nytt/ombyg	Vedlikehold		FDV	Skole	
3	Utvidet Spydeberg U skole til felles U skole	117,2	0,6	3,8	1,6	-0,5	Basert på prospekt for ny 6P ungdomsskole, med fratrekk av hall. Bortfall i deler av basistilskuddet.
	Knapstad B skole, i B og U skole ombygget	13,1	28,8	1,3	1,4	0	
	Hovin B skole	0	6,3	0,2	0	0	
	Spydeberg B skole	0	5,8	0,2	0	0	
	Sum	130,3	41,5	5,5	3,0	-0,5	
	Samlet sum	171,8			7,9		

KS 4		Investering		Økning kap. kost/år	Endring i drift		Kommentar
		Utvidelse	Vedlikehold		FDV	Skole	
4	Utvidet Knapstad U skole	18,5	5,9	0,8	0,1	2,2	Basert på prospekt fra Planforum. Økte driftskostnader med 1P
	Utvidet Spydeberg U skole	19,8	0,6	0,7	0,3	2,2	3 nye klasserom. Økte driftskostnader med 1P
	Utvidet Knapstad B skole	55,8	22,9	2,5	0,7	0	7 nye klasserom + 200m2 spesialrom
	Utvidet Hovin B skole	55,8	6,3	2,0	0,5	0	7 nye klasserom + 200m2 spesialrom (Fjellheim kan utnytt)
	Utvidet Spydeberg B skole	24,8	5,9	1,0	0,3	0	4 nye klasserom
	Utvide både Knapstad U og Knapstad B	74,3	41,6	3,7	0,8	2,2	
4a	Samlet sum	115,9			6,6		
4b	Utvide Knapstad U og Hovin B	74,3	41,6	3,7	0,6	2,2	Ved utbygging av Hovin skole kan det påkomme store kostnader ved planovergangen i Spydeberg/undergang ved jernbanen
	Samlet sum	115,9			6,4		
4c	Utvide Knapstad U og Spydeberg B	43,3	41,6	2,7	0,4	2,2	
	Samlet sum	84,9			5,3		
4d	Utvide Spydeberg U og Knapstad B	75,6	41,6	3,7	1,0	2,2	
	Samlet sum	117,2			6,9		
4e	Utvide Spydeberg U og Hovin B	75,6	41,6	3,7	0,8	2,2	Ved utbygging av Hovin skole kan det påkomme store kostnader ved planovergangen i Spydeberg/undergang ved jernbanen
	Samlet sum	117,2			6,7		
4f	Utvide Spydeberg U og Spydeberg B	44,6	41,6	2,7	0,6	2,2	
	Samlet sum	86,2			5,5		

KS 5		Investering		Økning kap. kost/år	Endring i drift		Kommentar
		Nytt/ombyg	Vedlikehold		FDV	Skole	
5	Utvidet Knapstad U skole til 4P	18,5	5,9	0,8	0,1	2,2	Basert på prospekt fra Planforum. Økte driftskostnader med 1P
	Spydeberg U skole	0	0,6	0,0	0	0	
	Knapstad B skole	0	22,9	0,7	0	0	
	Ny Hovin og Spydeberg B skoler	366	-12,2	11,3	1,0	-3,6	Basert på standard arealskjema og 30 elever pr. klasse. Reduksjon i drift fordi antall skoler reduseres. Prospekt gir økning i m2 fra 7726 til 9577. Gamle skolebygg saneres.
	Sum	384,5	17,2	12,8	1,0	-1,4	
	Samlet sum	401,7			12,4		

5.2 MIDT

5.2.1 SITUASJON OG SCENARIER

Tabell 17. Dagens elevtall i Midt

	Skolestartere 2021	1. trinn	2. trinn	3. trinn	4. trinn	Småskoletrinn	5. trinn	6. trinn	7. trinn	Mellomtrinn	Totalt
Rom	27	30	37	39	39	145	27	35	35	97	242
Askimbyen	27	37	35	34	49	155	53	46	41	140	295
Moen	22	25	15	31	35	106	20	28	29	77	183
Grøtvedt	27	40	34	41	40	155	46	44	43	133	288
Korsgård	35	35	32	45	50	162	46	51	47	144	306

Ungdomsskole	8. trinn	9. trinn	10. trinn	Totalt
Askim	198	222	179	599

Tabell 18. Kapasitet ved skolene i Midt.

Skole	Antall vanlige klasserom	Kommentar
Rom	14	Kapasitet i klasserom varierer noe. Skolen har ytterligere 2 rom og 1 mindre rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
Askimbyen	14	Tilnærmet fullverdig 2P. Skolen har ytterligere 1 rom og 1 lite rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
Moen	12	Kapasitet i klasserom varierer. Skolen har ytterligere 1 mindre rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasse.
Grøtvedt	14	Tilnærmet fullverdig 2P. Skolen har ytterligere 3 rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
Korsgård	14	Tilnærmet fullverdig 2P. Skolen har ytterligere 3 rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
Askim U	24	Fullverdig 8P

SCENARIER

Midt-området svarer til tidligere Askim. I faktadelen har vi beskrevet følgende: «Av de tidligere kommunene har Askim størst befolkning og minst areal. SSBs prognoser tyder på reduksjon av antall elever i neste 10-årsperiode i dette området. Generelt vurderes å være noe usikkerhet om hvordan nedgangen vil slå ut for den enkelte skole i tidligere Askim. Skolene ligger tettere her enn i de andre delene av kommunen. Svingninger i elevtallet i en skolekrets vil derfor enklere kunne løses ved grensejusteringer.

Askim har utjevningssoner mellom skolegrensene som ikke er tatt med i inntegningen av skolekretsene. Dette får store utslag for blant annet Rom, Grøtvedt og Korsgård, hvor det er store forskjeller i antall elever ved skolen og antall skolebarn i tilhørende skolekrets.»

På grunn av utbygging vurderes det at Rom kan vokse noe, men ved de øvrige forventes noe nedgang eller ingen endring. Prognosene for området i midten tilsier en samlet reduksjon på totalt 100 elever i perioden. Bortsett fra Moen skole er de øvrige fullverdige 2P barneskoler. Stort sett har skolene en del å gå på før kapasiteten er sprengt, men samtidig begrenser dette seg på grunn av store kull på enkelttrinn på noen av skolene.

I sum krever det samlede elevtallet 7 paralleller. Når dagens skoler til sammen har 9 fullverdige paralleller, sees ingen muligheter for å legge ned en skole og fordele elever på de gjenværende.

Barneskolen i Midt vil imidlertid ha kapasitet til å ta opp i seg elever fra tilstøtende skolekretsgrenser i Øst, der dette synes hensiktsmessig.

5.2.2 ALTERNATIVER

Alternativer for skolene i Midt dreier seg om opptak av elever fra tilstøtende skoler, med tilhørende grensejusteringer for opptaksområdene.

På grunn av korte avstander er det stor fleksibilitet i utjamningsområdene i midtre del av kommunen. Isolert sett vurderes flytting av elever å ha liten påvirkning på driftskostnadene.

5.3 ØST

5.3.1 SITUASJON OG SCENARIER

Tabell 19. Dagens elevtall i Øst

	Skolestartere 2021	1. trinn	2. trinn	3. trinn	4. trinn	Småskoletrinn	5. trinn	6. trinn	7. trinn	Mellomtrinn	Totalt
Tenor	12	12	8	10	11	41	16	14	17	47	88
Mysen	39	77	49	71	68	265	66	83	64	213	478
Kirkefjordingen	21	13	13	9	13	48	16	19	15	50	98
Trømborg	12	17	16	21	16	70	21	21	21	63	133
Hærland	12	18	16	17	8	59	16	6	11	33	92
Havnås	5	10	10	10	10	40	8	9	8	25	65
Skjønhaug	33	25	41	33	38	137	26	30	39	95	232
Båstad	18	13	14	19	21	67	21	23	19	63	130

Ungdomsskole	8. trinn	9. trinn	10. trinn	Totalt
Mysen	138	136	117	391
Trøgstad	52	66	65	183

Tabell 20. Kapasitet ved skolene i Øst.

Skole	Antall vanlige klasserom	Kommentar
Tenor	7	Stor variasjon i kapasitet i klasserom
Mysen	21	Fullverdig 3 parallell. Skolen har ytterligere 1 mindre rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
Kirkefjordingen	7	Kapasitet i klasserom varierer noe
Trømborg	7	Kapasitet i klasserom varierer noe. Skolen har ytterligere 2 små rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
Hærland	7	Kapasitet i klasserom varierer
Mysen U	23	Kapasitet i klasserom varierer. Skolen har ytterligere 3 små rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
Havnås	7	Stor variasjon i kapasitet i klasserom. Skolen har ytterligere 1 mindre rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
Skjønhaug	7	Alle klasserom har plass til opptil 40 elever. Skolen har ytterligere 1 mindre rom og 1 lite rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
Båstad	7	Kapasitet i klasserom varierer noe. Skolen har ytterligere 1 rom og 2 små rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser

Trøgstad U	9	Kapasitet i klasserom varierer. Skolen har ytterligere 2 mindre rom som kan benyttes til klasserom, evt. deling av klasser
------------	---	--

SCENARIER

Generelt er det ingen forventet vekst i elevtall for skolene i Øst. Prognosene tilsier i stedet at det vil være noe nedgang på enkelte skoler. Det gjelder skolene i tidligere Trøgstad og grendeskolen øst i tidligere Eidsberg, Hærland og Trømborg. Kapasiteten ved skolebyggene skal være tilstrekkelig i neste 10-årsperiode, selv om den i dag utfordres på enkelte trinn på Mysen skole og Skjønhaug skole.

I Øst er det flere grendeskoler som har under hundre elever. Små skoler har små fagmiljøer og er dyrere i drift. Flere av skolene har gått i mange år uten tilstrekkelig vedlikehold, og har vedlikeholdsetterslep på rundt 20 millioner kroner. Det er vanskelig å se at kommunen har økonomi til å vedlikeholde så mange skoler med få elever i fremtiden. Det er utstrakt bruk av transport til og fra enkelte av skolene. Alternative driftsløsninger må derfor diskuteres. I praksis vil det dreie seg om å satses på noen færre skoler med flere elever og bedre vedlikehold enn i dag.

Ved nedlegging av en skole er det flere hensyn som må tas. For det første må det vurderes om det er tilstrekkelig kapasitet til å ta imot elevene ved naboskolene. Hvis det ikke er tilfelle, vil det bli et spørsmål om det vil lønne seg å utvide naboskolen for å øke kapasiteten. Både infrastrukturen og skolenes plassering tilsier at Mysen skole må vurderes for eventuell utvidelse, dersom en eller flere grendeskoler legges ned.

En slik strukturendring forutsetter at man finner besparelser på driftsbudsjettet. Her må man også være oppmerksom på hvordan en eventuell økning i transportkostnader vil kunne slå ut.

Ved sanering av skolebygg unngår man kostnader til oppgradering og drift. Alle de minste skolene i øst, Tenor, Havnås, Hærland og Kirkefjeringen har krav om ny ventilasjon. Her kommer i tillegg byggeteknisk arbeid, som er estimert til 11 mill. pr. anlegg.

Mulige samfunnsmessige konsekvenser rundt nedleggelse av skoler er drøftet i kapittel 2.4. Uten å gå nærmere inn på temaet her, kan det nevnes at to av de fire nevnte grendeskolen ligger i et område uten omkringliggende bebyggelse.

Endring av skolekretsgrenser for barneskolen vil kunne gi den samme forskyvningen for ungdomsskolene. Det kan bety at justeringene, som skjer på tvers av de tidligere kommunegrensene, medfører et bytte av hvilken ungdomsskole eleven hører til.

Tabell 21. Andel skyss elever ved grendeskolen i Øst

Skole	Andel elever med skoleskyss
Båstad	29,8 %
Havnås	62,5 %
Hærland	70,0 %
Kirkefjeringen	92,9 %
Tenor	26,1 %
Trømborg	46,7 %

5.3.2 ALTERNATIVER

MULIG NEDLEGGELSE AV GRENDESKOLER

Det sees følgende hovedalternativer for ny skolestruktur i området

- A. Legge ned Tenor skole. Elever går til Mysen og Korsgård skole
 - Fordelingen av elever mellom de to skolene vil avgjøre hvilke grep som må gjøres. Gitt avstander, vil flere gå til Korsgård. Da må skolekretsgrensene for Korsgård trekkes inn i vest og sør, slik at Grøtvedt, evt. Moen og Askimbyen, får et større opptaksområde. Dersom et flertall går til Mysen, må Mysen skole utvides¹⁷
 - Nærmere 100% av elevene må ha transport, mot dagens 26%
- B. Legge ned Havnås skole. Elever går til Skjønhaug, Båstad, Hærland, samt Mysen skole
 - Ved overføring av elever til Båstad må transportvei avklares
 - Ved overføring til Skjønhaug, må opptaksområdet for Skjønhaug trekkes inn i vest og i nord. Opptaksområdet for Grøtvedt og Korsgård må tilsvarende utvides i øst, Båstad i sør. Det kan også vurderes å utvide Skjønhaug skole
 - Nærmere 100% av elevene må ha transport, mot dagens 63%
- C. Legge ned Kirkefjeringen skole. Elever går til Trømborg og Mysen, samt Korsgård og Moen skole
 - 30-40% av elevene bor på Folkenborg, med gangavstand til Mysen
 - 30-40% av elevene ved Kirkefjeringen bor på Eidsberg stasjon, som ligger midt mellom Trømborg og Kirkefjeringen. Lav jernbanebru ved Eidsberg stasjon¹⁸ påvirker valg av trase ved transport av evt. flere elever til Trømborg fra andre deler av opptaksområdet for Kirkefjeringen. Elever i nærområdet rundt Eidsberg stasjon kan gå den korte distansen til andre siden av jernbaneundergangen for busstransport derfra
 - Det vurderes at alternativet er gjennomførbart uten å behøve å utvide Mysen skole. Med ytterligere 50 elever bør Trømborg utvides med et par klasserom, for å håndtere variasjoner på enkelttrinn. Her vil det også være behov for nytt skolekjøkken
 - 93% av dagens elever har vedtak om transport i dag. Sannsynligvis vil færre elever ha behov for transport med denne løsningen
- D. Legge ned Hærland skole. Elever går til Mysen, samt Havnås skole
 - Mysen skole må utvides
 - 70% av eleven har transport i dag. Dette vil sannsynligvis øke til over 90%.

I tillegg kommer kombinasjoner av disse 4 alternativene, som gir totalt 15 varianter ut over dagens struktur.

Muligheter for forflytning av elever mellom Havnås og Hærland, vil påvirkes av om begge legges ned. Flere elever må da overføres til Mysen, alternativt Skjønhaug.

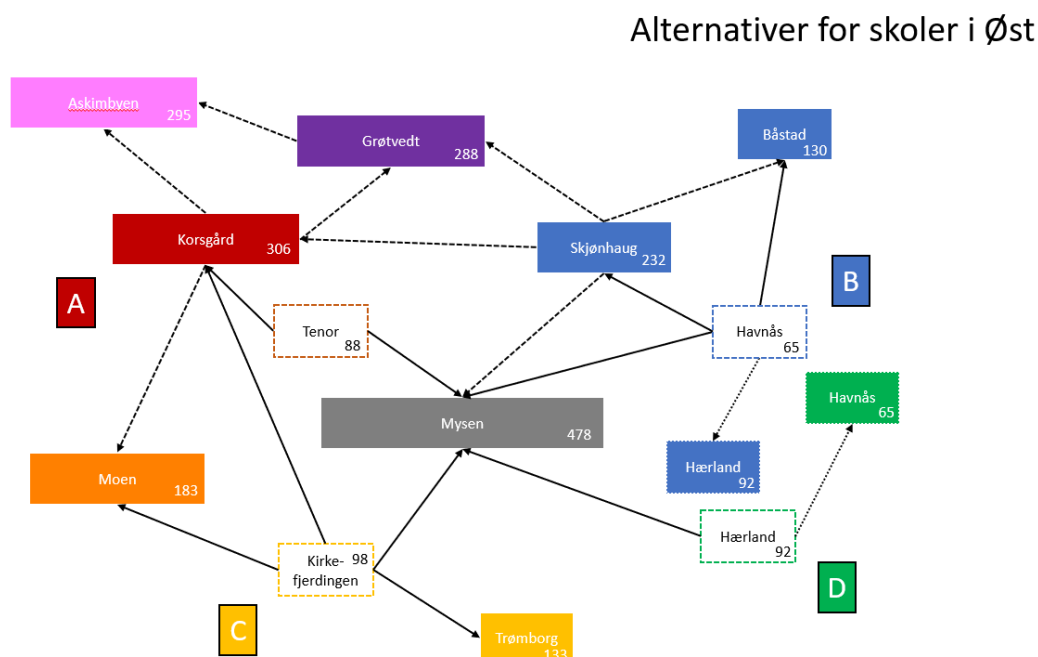
Ved kombinasjon av alternativene både A, B og C kan summen av elever som avgis til skoler i vest, utfordre kapasiteten ved Askim ungdomsskole, dersom nye opptaksområder blir endret tilsvarende for ungdomsskolene.

¹⁷ I våre modeller er det lagt til grunn at et flertall går til nærmeste skole, som er Korsgård

¹⁸ Ifølge broavdelingen i BaneNor står selve fundamentene til dagens jernbanebro på tømmerflåte på grunn av dårlig grunn. Inngripen her ved å grave ved fundamentene vil tilføre oksygen og starte forråtnelse, dvs. at hele broa /strekingen bygges om. Verken veieier eller BaneNor er interessert i å gjøre noe ifm. med undergangen.

MODELL FOR FORFLYTNING AV ELEVER VED NEDLEGGELSE AV SKOLER

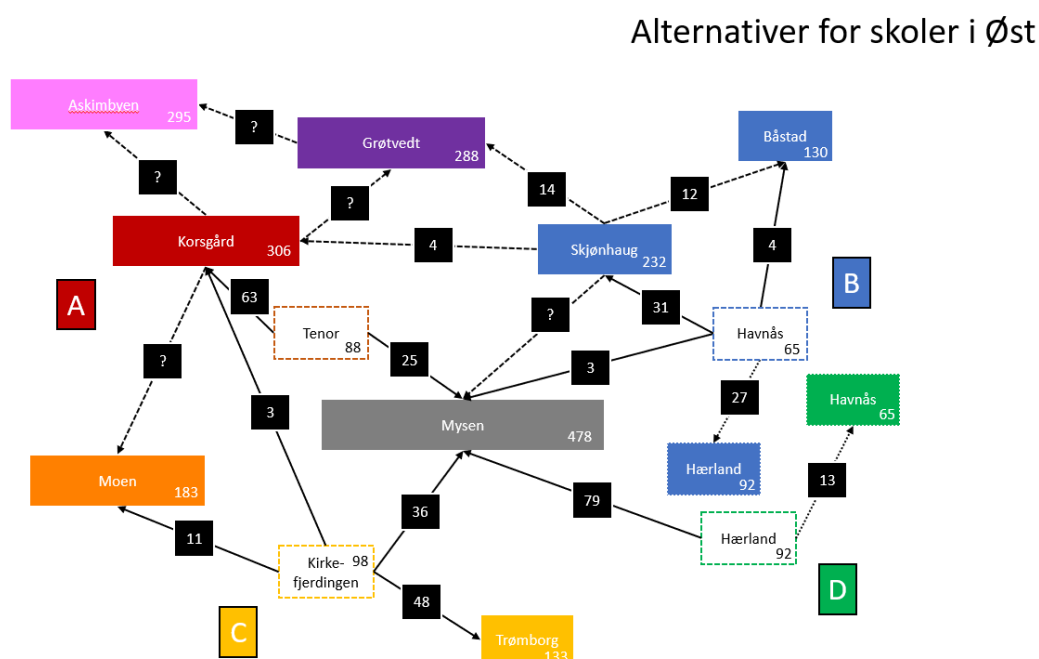
Figur 4. Forflytning av elever ved nedlegging av en eller flere grendeskoler (A-D).

Forklaring til modellen:

Skoler i stiplet rute tenkes lagt ned. Antall elever står i boks med skolens navn. Heltrukne linjer viser forflytning fra skoler som evt. legges ned. Stiplede linjer viser forskyvinger mellom andre skoler. Småstiplede linjer mellom Hærland og Havnås skoler indikerer at mulighet for forflytning kan bortfalle. Dersom begge skoler legges ned må Mysen skole ta opp i seg flere elever.

Figur 5. Forflytning av elever ved nedlegging av en eller flere grendeskoler (A-D). Tall i svarte bokser gir et eksempel på antall elever som flyttes, med utgangspunkt i hvor elevene bor i dag

MYSEN SKOLE

Mysen skole har i snitt på 68 elever pr. trinn. Maks kapasitet er 84 elever pr. trinn. Med store variasjoner mellom trinnene er det vanskelig å forutsi hvilke elevtall som utløser behov for utvidelser.

I dag er det 6. klassingene som har størst kull, med 83 elever. Det nest største trinnet er 1. trinn med 77 elever. Fødselstallene gir ikke indikasjoner på svært store trinn de kommende årene. I prognosene foreslås muligens svak nedgang.

Dette indikerer at fra skoleåret 2022 vil skolen kunne ta opp i seg nye elever på hvert trinn. Med hensyn til evt. nedlegging av grendeskoler, med forflytning av elever, kan man se for seg følgende behov for utvidelse

- < 50 elever = ingen utvidelse
- 50 – 100 elever = 3 nye klasserom
- > 100 elever = en full parallell

Utbyggingskostnader ved Mysen, besparelser ved sanering/avhending av den eller de skolene som legges ned, samt de samlede endrede driftskostnadene for disse løsningene, fremstilles i samme tabell på neste side.

Tabell 22. Løsninger og kostnadsoverslag, Mysen og omkringliggende grendeskoler. I oppsettet er det tatt utgangspunkt i fordelingen av elever slik det går frem av figuren over.

Ø 1-15		Investering		Endring	Samlet endring i drift		Antall ekstra elever ved Mysen
		Nytt/ombyg	Oppgradering	kap. kost/år	FDV	Skole	
Utvikelse	Mysen, ingen endring (0)	0	0,7	0,0	0	0	< 50
	Mysen, 3 ekstra klasserom (3kl)	17,2	0,7	0,6	0,2	0,9	50 - 100
	Mysen, 1 ekstra parallell (1P)	51,2	0,7	1,7	0,7	1,3	100 - 150
						1,7	> 150
Nedlegging	Tenor	0	-21,8	-0,7	-0,9	-3,6	25
	Havnås	0	-18,7	-0,6	-1,2	-2,2	3
	Hærland	0	-21,3	-0,7	-0,8	-3,7	79
	Kirkefjeringen, inkl. utv. av Trømborg	18,6	-19,3	0,0	-0,7	-4,4	36
	Havnås + Hærland*	0	-40	-1,3	-2,0	-6,4	122
1	Tenor. Mysen 0	0	-21,1	-0,7	-0,9	-3,6	25
	Samlet sum	-21,1			-5,1		
2	Havnås. Mysen 0	0	-18	-0,6	-1,2	-2,2	3
	Samlet sum	-18			-3,9		
3	Hærland. Mysen 3kl	17,2	-20,6	-0,1	-0,6	-2,8	79
	Samlet sum	-3,4			-3,5		
4	Kirkefjeringen. Mysen 0	18,6	-18,6	0,0	-0,7	-4,4	36
	Samlet sum	0			-5,1		
5	Tenor + Havnås + Hærland + Kirkefjeringen. Mysen 1P	69,8	-80,4	-0,3	-2,9	-12,7	183
	Samlet sum	-10,6			-15,9		
	Tenor + Havnås + Hærland. Mysen 1P	51,2	-61,1	-0,3	-2,2	-8,7	147
6	Samlet sum	-9,9			-11,2		
7	Tenor + Havnås + Kirkefjeringen. Mysen 3kl	35,8	-59,1	-0,7	-2,5	-9,2	64
	Samlet sum	-23,3			-12,5		
8	Tenor + Hærland + Kirkefjeringen. Mysen 1P	69,8	-61,7	0,3	-1,7	-10,4	140
	Samlet sum	8,1			-11,8		
9	Tenor + Havnås. Mysen 0	0	-39,8	-1,3	-2,1	-5,7	28
	Samlet sum	-39,8			-9,1		
10	Tenor + Kirkefjeringen. Mysen 3kl	35,8	-40,4	-0,1	-1,3	-7,1	61
	Samlet sum	-4,6			-8,4		
11	Havnås + Hærland + Kirkefjeringen. Mysen 1P	69,8	-58,6	0,4	-2,0	-9,2	158
	Samlet sum	11,2			-10,8		
12	Havnås + Hærland. Mysen 1P	51,2	-39,3	0,4	-1,3	-5,1	122
	Samlet sum	11,9			-6,1		
13	Havnås + Kirkefjeringen. Mysen 0	18,6	-37,3	-0,6	-1,8	-6,6	39
	Samlet sum	-18,7			-9,0		
14	Hærland + Kirkefjeringen. Mysen 1P	69,8	-39,9	1,0	-0,8	-6,8	115
	Samlet sum	29,9			-7,6		
15	Tenor + Hærland. Mysen 1P	51,2	-42,4	0,3	-1,0	-5,9	104
	Samlet sum	8,8			-6,7		

*Dersom både Hærland og Havnås legges ned, vil det, relativt sett, bli noe økte besparelser og et høyere antall elever som forflyttes til Mysen

Netto endring i kostnader til skoledrift er regnet ut for skolen som legges ned, men i brutto regnestykke er det økte kostnader ved alle naboskoler som tar imot elever, herunder transportkostnader. Økte kostnader til administrasjon og ledelse ved Mysen skole plottet inn i skjemaet. Alle endringer regnes mot 0-alternativet, som er ingen endringer ved skolene.

I skjemaet er det tatt utgangspunkt i budsjett-tall for 2020, som er kjente størrelser. For 2021 harmoniseres rammene ytterligere, som sikrer en mer rettferdig rammetildeling til alle skoler. Dette innebærer blant annet at Havnås skole tildeles mindre penger i 2021, og at skolen i stor grad er organisert som fådelt. Tabellen er justert for dette. Tildeling til de øvrige grendeskolenes for 2021 er ennå ikke ferdig, men her vil utslagene i forhold til 2020-budsjettet være små. Tallene i tabellen er derfor opprettholdt for de andre skolene. For øvrig vil rammetildelingen endre seg fra år til år, på grunn av endring i elevtallene og evt. behov for andre tilpasninger.

SKJØNHAUG SKOLE

I modellen over er det lagt til grunn at nesten halvparten av elevene ved Havnås flyttes til enten Hærland skole eller Mysen skole, ved en nedlegging. Et tredje alternativ er at disse elevene flyttes til Skjønhaug skole.

Skjønhaug skole er en stor 1P skole med store klasserom, som hver er tilpasset til opptil 40 elever. I dag varierer kullene mellom 25 og 41 elever.

Med en større tilførsel av elever fra Havnås er sannsynligheten stor for at det til enhver tid vil være 3-4 kull, som er over 40 elever, hvor man altså må ha 2 paralleller. I så fall være i behov av 3 store klasserom som håndterer opptil 40 elever, og 8 klasserom som kan håndtere klasser på opptil 25 elever hver.

En slik ombygging og utvidelse er beregnet til 19,1 millioner. Dette gir en årlig kapitalkostnad på 0,6 mill. og FDV-kostnad på 0,2 mill., som kommer i tillegg til endringene som presentert i tabell Ø 1-15. (Unntaket er alternativ 12 i tabellen, hvor den samlede investeringskostnaden vil bli ca. 14 mill. lavere.) Kostnader i skoledriften øker fordi det legges til et halvt lederårsverk (0,4 mill.) på Skjønhaug. Samlet økning i årlige kostnader blir 1,2 mill.

Det er fremmet rimeligere alternativer, men dette er ikke utredet ennå.

NY SKOLE VED MYSEN

Som et alternativ til utvidelse av Mysen skole kan man vurdere å bygge en ny barneskole ved Mysen. Den nye skolen kan ta opp i seg elever fra grendeskolene og avlaste Mysen skole der årskullene overstiger 3P.

Ved bruk av tilpassede standarder fra Planforum¹⁹, får vi følgende kostnadsestimat ved nybygg:

Tabell 23. Kostnader ved nybygget skole, 1 og 2 parallell. Alle kostnader oppgitt i millioner kroner

Størrelse (P)	Teoretisk maks. antall elever	Areal	Investeringskostnad	Årlig kapitalkostnad	Årlig FDV
1-parallell	210	3382	129,3	4,1	1,8
2-parallell	420	5138	196,4	6,3	2,7

Alternativet med å bygge en ny 1P skole vil bli 3,5 mill. dyrere i årlige kostnader (kapitalkostnader og FDV), enn å bygge ut Mysen skole med 1 P. I tillegg vil alternativet med en ny skole bli dyrere i skoledrift, på grunn av grunnressursen (2 mill.) som hver skole er avhengig av.

¹⁹ 30 elever pr. klasse

5.4 MORTENSTUA

5.4.1 SITUASJONSBILDE

Mortenstua skole har nå 45 elever. Pågangen av elever tilsier at det er behov for flere plasser. Omfanget av et slikt tilbud må avveies mot faglige og økonomiske hensyn, og hva det kan legges til rette for ved nærskolen.

Disse barna har stort behov for fagkompetansen som skolen kan tilby, men har også behov for muligheter til skjerming i hverdagen. Skjerming handler om mindre grupper, egne arbeidsrom og alternative arenaer for læring.

Skoledriften er i dag fordelt på to lokasjoner. Skoledrift på to hus er lite hensiktsmessig, både med tanke på administrasjon, personalflyt og muligheter for samarbeid i elevgrupper.

Lokalene i Symraveien 1 er svært nedslitte og lite hensiktsmessige for videre skoledrift. Det er et stort behov for nye lokaler og for å få samlet skoletilbudet.

5.4.2 ALTERNATIVER

I utredningen er det sett på to mulige lokasjoner for Mortenstua, da med tanke på et skoletilbud for opptil 50 elever:

1. Tidligere Eid skole
2. Kulturtorget på Mysen

Planforum har vurdert byggene og gjort kostnadsoverslag. I vedlagte rapport er dette scenario 12 og 13.

Prospektene er ikke helt sammenliknbare. Eid skole ble opprinnelig vurdert for 60 elever, så her må man trekke fra arealer i sammenlikningen.

Det er mange flere usikkerhetsfaktorer ved en mulig ombygging av Kulturtorget. Påkostninger ved heissjakt og ny heis må for eksempel regnes med. Løsningen omfatter lokalene til biblioteket og innbyggertorget. Det betyr at kostnadene ved å flytte disse funksjonene hører med i regnestykket. Bare med disse utgiftene kommer man opp på samme kostnadsnivå som for Eid.

Vedlikeholdsetterslepet for Eid er større en for Kulturtorget. Det er ikke foretatt en nyere tilstandsanalyse ved Eid, men anslagsvis vil det koste 15 millioner kroner å ta inn vedlikeholdsetterslepet. Etterslepet på Kulturtorget ligger i overkant av 2 millioner.

En skole på Kulturtorget vil være fordelt på flere etasjer. Eid skole er bygget på en flate. Uteområdene er også svært forskjellige, og byr på ulike muligheter.

6. ANBEFALINGER

6.1 VEST

Det gis følgende anbefalinger for området:

TOMTER

- Tomter skole utvides med 4 klasserom og spesialrom, i tillegg til at skolen får tilgang til lokaler ved nytt innbyggertorg

Med en forventet vekst på Tomter vurderes det å være tilstrekkelig med påbygg av 4 hjemmeområder med spesialrom. Det forutsettes at det finnes en påbyggingsløsning, som gir rom for utvidelse til en fullverdig 3 parallell i fremtiden.

RINGVOLL

- Ringvoll skole opprettholdes, og driften skal sees i sammenheng med Ringvoll barnehage. Dette følges opp i arbeidet med ny barnehageplan

Lang reisevei for skolebarna og motsatt pendlerretning for mange av foreldrene, er vesentlige hensyn i anbefalingen om å opprettholde skolen. Skolen forventes å ha et stabilt elevgrunnlag i fortsettelsen. Nærhet til store arbeidsplasser og togstasjon rett over kommunegrensen, taler også for økt sannsynlighet for vekst i fremtiden. Skolen er imidlertid liten, og man bør kunne finne besparelser gjennom driftsmessige fellesløsninger med barnehagen som ligger vegg i vegg.

Trinndelt skole synes ikke å være en faglig eller økonomisk god løsning for Ringvoll.

BARNE- OG UNGDOMSSKOLER PÅ KNPSTAD OG I SPYDEBERG

- Spydeberg ungdomsskole utvides til en felles ungdomsskole med 6P
- Knapstad skole omdannes til 2P barneskole
- Det investeres i 87 mill. for full oppgradering av Hovin skole og ca. 20 mill. for en mindre oppgradering av for Spydeberg barneskole

Alternativet med å utvide Spydeberg ungdomsskole til en samlet ungdomsskole i vest, gir en skole som ligger sentralt i bebyggelsen, med tilknytning til idrettsanlegget og Fjellheim. Ser man bort fra alternativet med en ny skole midt mellom Knapstad og Spydeberg, vil plasseringen av en felles skole i Spydeberg gi minst økning i elevtransport. Tomter-elever kan ta tog. En samlet ungdomsskole er en pedagogisk god løsning, som blant annet gir større valgmuligheter innen språkfag og valgfag.

Ungdomsskole-alternativet åpner for at hele Knapstad skole kan omdannes til en 2P barneskole. Med hensyn til beliggenhet av boligvekstområder, er det en fordelaktig løsning å utvide Knapstad barneskole. Løsningen forutsetter at opptaksområdet utvides mot øst.

Oppgradering av øvrige barneskoler er nødvendig for å ha skoler som kan være funksjonelle i lang fremtid.

6.2 MIDT

Det gis følgende anbefaling for området:

ALLE SKOLER I MIDTRE DELER

- For barne- og ungdomsskoler i tidligere Askim foreslås ingen investeringer ut over de kostnader som behøves for å håndtere vedlikeholdsetterslepet

Det sees ingen umiddelbare gevinster ved strukturelle endringer i området. Justeringer av opptaksområdene vil sannsynligvis forekomme, blant annet på grunnlag av endringer i øst.

6.3 ØST

Det gis følgende anbefalinger for området:

TRØGSTAD OG MYSEN UNGDOMSSKOLER

- For Trøgstad og Mysen ungdomsskoler foreslås ingen investeringer ut over de kostnader som behøves for å håndtere vedlikeholdsetterslepet

Det sees ingen umiddelbare gevinster ved strukturelle endringer i området. Justeringer av opptaksområdene kan forekomme.

BARNESKOLENE I ØST

- For Båstad foreslås ingen investeringer ut over de kostnader som behøves for å håndtere vedlikeholdsetterslepet
- Tenor, Havnås, kirkefjordingen og Hærland vurderes lagt ned som følge av faglige og økonomiske vurderinger
- Mysen skole utvides med en ekstra parallell, gitt at omkringliggende grendeskoler legges ned
- Trømborg skole utvides med 2 ekstra klasserom og skolekjøkken, gitt at Kirkefjordingen skole legges ned
- Skjønhaug skole kan vurderes for utvidelse, gitt at Havnås legges ned

I sum foreligger det ikke pedagogiske grunner til å opprettholde de fire minste grendeskolene i øst. Samtidig peker flere høringsuttalelser på skolenes betydning for nærmiljøet og opplevd livskvalitet, noe som taler for opprettholdelse av grendeskolene. Høringsuttalelsene spriker fra de som vil opprettholde alle skoler, til de som vil samle flere skoler i en ny skole nær E18, til de som er skeptiske til de minste skolene.

Rådmannen legger som nevnt avgjørende vekt på at et klart flertall i kommunestyret har gått inn for ikke å ha eiendomsskatt. Da er det uansett ikke nok penger til å drifte og vedlikeholde så mange skoler over tid. Uten nye føringer fra kommunestyret anbefales det derfor at alle fire skoler legges ned, da dette i sum gir størst effekt på driftskostnadene. Besparelsene er estimert til ca. 15,9 millioner årlig. Om kommunestyret ønsker å bruke mer penger på skoler i området, må man vurdere å samle noen av skolene av pedagogiske og elevmiljømessige årsaker.

Som modellene viser, vil utvidelse av Mysen skole være avhengig av hvor mange elever som avgis til skolen. Trømborg skole bør utvides og satses på, slik at det er en fremtidsrettet og god skole for kommunens sør-østlige deler. I revidert anbefaling det lagt inn ytterligere 6,2 mill. til skolekjøkken. Utbygging av Skjønhaug skole kan vurderes, avhengig av hvor mange elever som skal avgis til skolen.

I høringen er det påpekt mulige ekstrakostnader i forbindelse med utvidelse av Mysen og Trømborg. Utbygging av Skjønhaug utløser ytterligere investeringskostnader. Noe av dette kan håndteres av usikkerhetsavsetningen, ellers er dette kostnader som kan hensyntas i siste fase ved rullering av denne økonomiplanen.

6.4 MORTENSTUA

Det gis følgende anbefalinger for Mortenstua skole:

MORTENSTUA SKOLE

- Mortenstua skole flyttes til Eid skole, som bygges om til spesialscole for opptil 50 elever

Det anbefales å satse på lokalene ved Eid skole. Skolen vil få alt på en flate og det er store uteområder som gir muligheter for aktivitet. Eid ligger skjermet i et boligområde, men samtidig i nærhet til både Eid barnehage og Grøtvedt skole. Beliggenheten er også nær Østfoldbadet, som benyttes i undervisningstilbudet.

Det er færre usikkerhetsfaktorer ved prospektet, så selv med relativt høye kostnader vurderes løsningen som den beste.

6.5 INVESTERINGSKOSTNADER OPPSUMMERT

Anbefalingene gir følgende estimat for investeringer i skolebygg:

Skole	Anbefaling	Vedlikeholds- etterslep og krav om endringer	Samlet med anbefaling
Ringvoll		1 406 000	1 406 000
Knapstad barneskole		22 936 500	22 936 500
Knapstad ungdomsskole	Omgjøring til barneskole	5 886 500	18 986 500
Tomter	Utvidelse med 4 klasserom og spesialrom	10 338 250	66 100 000
Hovin	Full oppgradering	6 340 000	87 000 000
Spydeberg	Fasedeløft og noe renovering	5 886 500	25 886 500
Spydeberg ungdomsskole	Utvidelse med 3 paralleller	550 000	117 200 000
Rom		18 073 000	18 073 000
Askimbyen		6 360 000	6 360 000
Moen		2 827 000	2 827 000
Grøtvedt		0	0
Korsgård		548 000	548 000
Askim ungdomsskole		950 000	950 000
Tenor	Sanering	21 799 000	0
Mysen	Utvidelse med 1 parallell	705 000	51 925 000
Kirkefjerdings	Sanering	19 259 500	0
Trømborg	Utvidelse med 2 klasserom og skolekjøkken	5 260 250	23 860 250
Hærland	Sanering	21 307 500	0
Mysen ungdomsskole		18 896 000	18 896 000

Pilotskolen, avdeling Mysen ungdomsskole		2 561 250	2 561 250
Havnås	Sanering	18 661 000	0
Skjønhaug		0	0
Båstad		21 028 000	21 028 000
Trøgstad ungdomsskole		5 686 000	5 686 000
Mortenstua	Eablering av skolen i nytt bygg	16 835 750	77 000 000
Sum skoler		234 101 000	569 230 000
Usikkerhetsavsetning		66 067 500	66 067 500
Total sum		300 168 500	635 297 500

VEDLEGG

1. Beregning av endrede driftskostnader
2. Transportkostnader og soner
3. Mulighetsstudie skolebehovsplan, Indre Østfold kommune, Planforum Arkitekter
4. Høringsinnspill og svar, 18. september – 30. oktober

VEDLEGG 1. BEREGNING AV ENDREDE DRIFTSKOSTNADER

Grunnlag for beregning av endrede driftskostnader ved strukturendringer – nedlegging av skole og flytting av elever:

Grunnressurs (gjennomsnitt)	2 100 000
Antall elever norm skole 1-10.trinn (snitt)	18,0
Antall elever norm ungd.skoler	20,0
Antall elever norm barneskoler over 100 elever (snitt)	17,1
Antall elever "norm" barneskoler under 100 elever - små skoler (snitt)	12,4
Gj.snittslønn lærer (pedagog) inkl. sos.utg.	722 618
Gj.snittslønn avdelingsleder skole inkl. sos.utg.	832 440
Gj.snittskost.sosioøk.forhold per elev	8 000
Driftsmidler per elev	4 000
Samlet lønnskostnad rektor, merkantil ressurs 20%, sfo leder 20% inkl. sos.utg	1 157 060

Kostnadsberegningene omfatter KOSTRA-artene F 202, 215 og 223.

Forutsetninger i beregningsmodellen:

- Utgangspunkt i antall elever høst 2020 (skoleåret 2020/21).
- Årsverksbehov lærere etter endring baserer seg på endring i antall elever i forhold til årsverksbehov etter skolens norm-tall. Det er i beregningsmodellen benyttet norm-tall på 20 elever i ungdomsskolene, et gjennomsnittlig norm-tall likt for alle barneskoler over 100 elever. På barneskoler med under 100 elever er det vurdert et noe lavere "norm"-tall basert på gjennomsnittsnivå antall elever på skoler med færre enn 100 elever, med bakgrunn i et større behov for lærerårsverk på små-skoler med færre enn 100 elever. Årsverksbehov på 1.-10.trinns skole er vurdert med eget "norm"-tall basert på gjennomsnittstall for alle 10 trinn.
- Kostnad beregnes med utgangspunkt i gjennomsnittslønn for lærere i IØK-skolen 2020.
- Merkostnader transport etter endring er beregnet endring i årlige kostnader til transport (skyss) for elever ved den enkelte skole p.t. (2020). Beregningen baserer seg på årlige transportkostnader (jf. fakturaer 2020 for den enkelte skole) for antall elever på den enkelte skole p.t. og merkostnad transport for endret antall elever som får skyss. Det regnes transportkostnad på hver elev som flyttes. Kostnadsnivået er i tillegg økt med 1 sone, i henhold til vedlagte tabell.

Vurdering av årsverksbehov administrasjon og ledelse etter endring er gjort skjønnsmessig. Kostnad er beregnet med utgangspunkt i gjennomsnittslønn i IØK-skolen 2020.

Sum kostnad av endring består av:

- kostnader for antall lærerårsverk i forhold til skolens norm-tall
- estimerte kostnader til andre driftskostnader (undervisningsmateriale og annet) (basert på ca. gjennomsnittsnivå per elev p.t.)
- estimert gjennomsnittskostnad sosioøkonomiske forhold (basert på estimert gjennomsnittskostnad per elev som utgjør om lag 10 % av netto skoleramme ekskl. transportkostnader - og vil være omtrent samme nivå benyttes i rammefordeling skoler i 2021). Summen er fordelt likt per elev og ikke vektet i forhold til leveårsforhold i ulike deler av kommunen. Nulleffekt.
- kostnader ved eventuelle endring av lederressurser ved skolen
- merkostnader transport

Reduksjon ved nedleggelse av en skole (brutto):

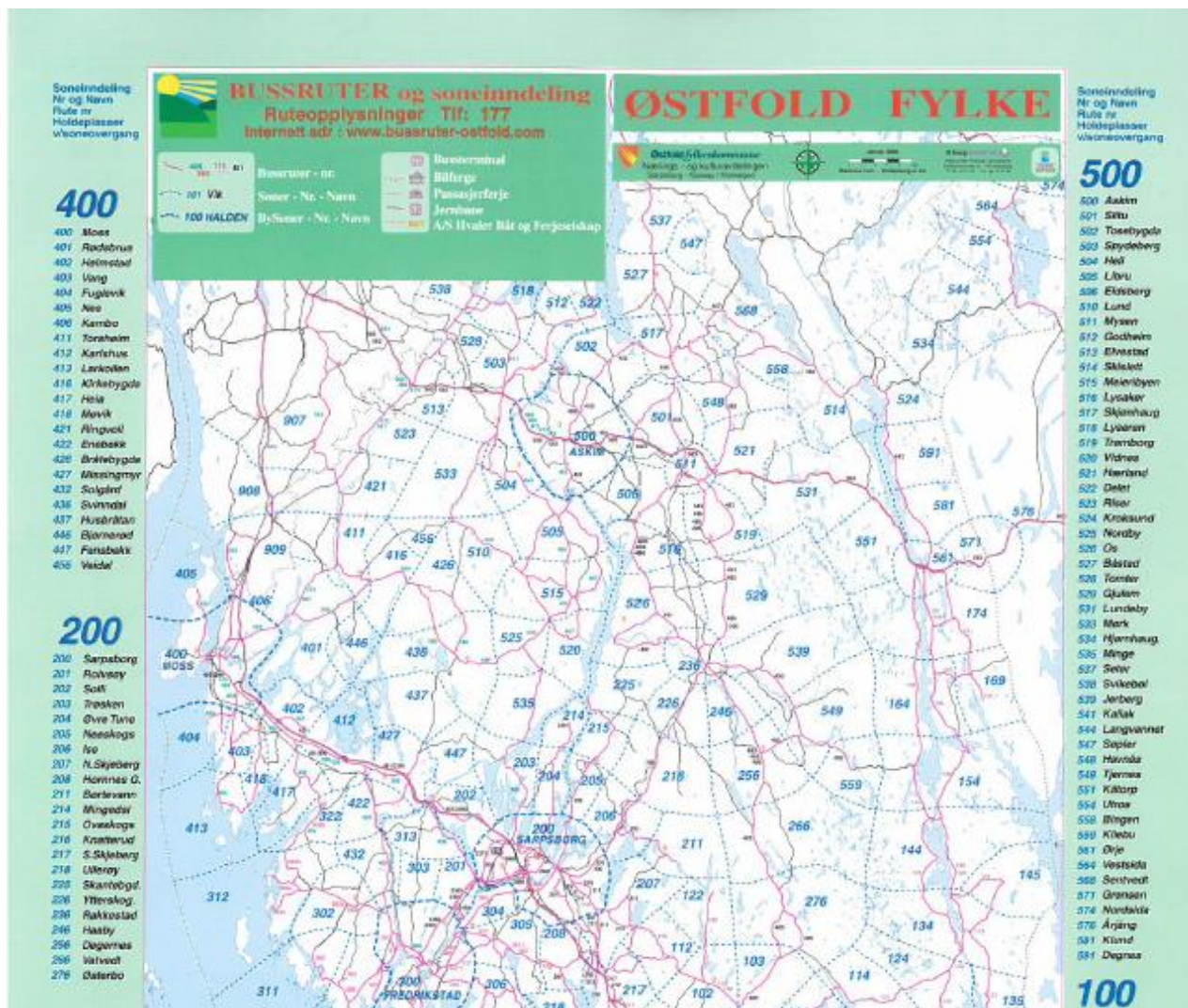
- reduserte kostnader for reduserte antall lærerårsverk
- reduserte estimerte kostnader for andre driftskostnader (undervisningsmateriale og annet)

- redusert estimert gjennomsnittskostnad sosioøkonomiske forhold
- reduserte kostnader for gjennomsnittlig grunnressurs i IØK-skolen
- reduserte kostnader for et rektorårsverk, merkantil ressurs og SFO-leder (basert på henholdsvis gjennomsnittslønn i IØK-skolen. Både merkantil ressurs og SFO-leder er 20% ressurs ved grendeskolene)
- transportkostnader ved skolen p.t.

VEDLEGG 2. TRANSPORTKOSTNADER OG SONER

For elever med fylkeskommunal skyss betales takst pr tur på antall soner de har mellom hjem og skole.

Figur xx Kart over bussruter og soneinndeling i Østfold

Taksten endres med en %-andel hvert kalenderår. I Indre Østfold har det vært ulike takster i de ulike kommunene:

Trøgstad

2020	1 Sone	2 Soner	3 Soner	4 Soner	5 Soner	6 Soner	7 Soner	8 Soner	9 Soner	10 Soner
Voksen	35,32	49,45	63,58	77,71	91,84	105,97	120,10	134,23	148,37	162,50
Barn	18,37	25,43	32,50	39,56	46,63	53,69	60,76	67,82	74,88	81,94

Askim, Eidsberg, Spydeberg, Hobøl

2020	1 Sone	2 Soner	3 Soner	4 Soner	5 Soner	6 Soner	7 Soner	8 Soner	9 Soner	10 Soner
Voksen	49,50	69,30	89,10	108,90	128,70	148,49	168,29	188,09	207,88	227,68
Barn	25,74	35,64	45,54	55,44	65,34	75,24	85,14	95,04	104,94	114,85

**VEDLEGG 3. MULIGHETSSTUDIE SKOLEBEHOVSPLAN, INDRE ØSTFOLD KOMMUNE,
PLANFORUM ARKITEKTER**

Vedlegget er i egen dokumentfil.

VEDLEGG 4. HØRINGSINNSPILL OG SVAR, 18. SEPTEMBER – 30. OKTOBER

Vedlegget er i egen dokumentfil.